ՊԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ համար 10 մէճիտ
» » Գաւառաց » 12 »
Վեցամսեայ » Կ. Պոլսոյ » 5 1/2 »
» » Գաւառաց » 6 1/2 »
Եռամսեայ » Կ. Պոլսոյ » 3 »

Օտար Թղթատարով ղրկուած 2 1/2 լիրա
Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղրշ. երկու անգամի համար 2 ղրշ է. աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կը լինի

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

40 ՓԱՐԱՅ — ՀԱՆԱԳԱԶՕՐԵԱՅ — 40 ՓԱՐԱՅ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՊԱՅՄԱՆՔ

Դուրս փնացած լրագրաց ճամբու ծախքը խմբագրութեան վրայ է.

Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն խմբագիր Տեարքեան պիտի ուղղուի Կ. Պոլիս Րիզա փաշա յօգուշը. Շարք Զարդալը թիւ 37 Մասիսի գրասենեակը։

Ձրիօրէ ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր.

Զարդուած նամակ, յօդուած, ետքին ետ չեն տրուիր.

Կ. ՊՈԼԻՍ 24 ՄԱՅԻՍ

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

—o—

Կայսերական հրամանաւ՝ Պիզայի նախորդ կառավարիչ Հաճի Հասան պէյ Քարբերդի կուսակալ անուանեցաւ.

———

Վեհ. Սուլթանն Բ. կարգի Մեճիտիէ պատուանշան շնորհեց Օսմ. ընդհ. ապայակոյտի պաշտօնատան առաջին քարտուղար Մուխթար էֆէնտիին.

———

Ամերիկեան դեսպանատան գործակատար Պ. Հարրի Հիբ՝ երէկ Բ. Դուռն երթալով՝ տեսակցեցաւ Արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Ցատեան վսեմ. Ցաւրութիւն էֆէնտիի հետ. Կը կարծուի թէ այս տեսակցութեան նիւթն եղած է Բ. Դրան եւ Միացեալ Նահանգաց կառավարութեան միջեւ առկախ մնացեալ խնդիրներն.

———

Արեւելեան Ռումէլիի նորընտիր կուսակալ Գավրիէլ փաշա, որ երեքշաբթի օրը Փիլիպէէն մեկնած էր սովորական կառախմբով, երէկ իրիկուն մայրաքաղաքս հասաւ.

———

Երէկ ծանուցինք Թոփհանէի Գօզղու-Քէսէն փողոցին մէջ պատահած ցաւալի արկածն. Արժանահաւատ տեղեկութեանց նայելով, Վեհ. Սուլթանն՝ այս ցաւալի դէպքըն իմանալուն պէս՝ Թիկնապահներ ղրկեր է ի Սալը-փազար, դէպքըն վիրաւորելոց վրայ տեղեկութիւն առնելու համար, եւ միանգամայն հրաման ըրեր է որ վիրաւորեալք անմիջապէս Կիւմիւշ-Սույի զինուորական հիւանդանոցը փոխադրուելով, դարմանուին. Ն. Կ. Վեհափառութիւնը կայսերական պալատան արարողապետ Մինիր փաշան Անգլիական դեսպանատունը ղրկելով, խնդակցութիւն յայտներ է Լորտ Տըֆըրինի՝ իրեն սպառնացող վտանգէն հրաշիւք ճողոպրած ըլլալուն համար. Կառապանն, որ ձերբակալուած էր, ազատ թողուեցաւ ի խնդրոյ Լորտ Տըֆըրինի, որ երաշխաւորեց թէ յանցանքը կառավարինը չէր. Վիրաւորելոց թիւն 9 ի կը հասնի. Երբ վիրաւորք զինուորական հիւանդանոցը փոխադրուեցան, Բերայի կառավարիչ Արիֆ պէյ՝ քանի մը բժշկաց եւ դեղագործաց հետ՝ հոն երթալով աչքէ անցուց անոնց վիճակը.

———

Զամիչ Յովհաննէս էֆէնտիի նախագահութեամբ կազմեալ յանձնախումբն, որ պաշտօն ունի մաքսական սակագիները քննելու, նախընթաց աւուր նստին մէջ զբաղեցաւ ֆրանսական դեսպանատան ծանուցագրին տրուելիք պատասխանով, որ հին սակագնոյն պահպանումը կը պահանջէր, մինչեւ ցգործադրութիւն նորին.

Նոյն նստին մէջ, վսեմ. Յովհաննէս էֆէնտի առաջարկեց Օտէսայէն եկած ապրանաց, այն է ցորենին եւ ալիւրին, ինչպէս նաեւ Ամերիկեան կտաւին մաքսատուրքն աւելցնել.

———

Հալքալըյի ագարակին մէջ, երկրագործական վարժարանի մը հաստատման ծրագիրը քննող յանձնախումբն իւր աշխատութիւններն աւարտելով, Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Սայիտ փաշայի ներկայեց իւր տեղեկագիրը.

———

Փիլիպէի լրագիրք զրոյց մը յիշած էին իբր թէ Պորթուիք զօրավարը կամ Քէսխօքոֆ գնդապետըն Արեւելեան Ռումէլիի զօրաց հրամանատար Տրիկալքի փաշայի պիտի յաջորդէր. Այս լուր անհիմն է. Արդարեւ, կ՚ըսէ Մոնիթէօր, Քէսխօքոֆ գնդապետը (ռուսական բանակին մէջ ծառայող Արեւելեան Ռումէլիցի Պուլղար մ՚է) գրեթէ երեք ամիսէ ի վեր Պոլիս կը գտնուի, բայց իւր այս ներկայութիւնը բոլորովին մասնաւոր պատճառներու կը վերաբերի. Միւս կողմէ, Տրիկալքի փաշա չաբաթ առաւօտ իւր պաշտօնատեղին ուղեւորած է.

———

Իսթէրն Էքսբրէս կ՚իմանայ թէ, Մեծ-Եպարքոս Բարձր Սայիտ փաշա տասանորդական տրոց համար վարձատուութեան նախկին դրութիւնը (միւլթէզիմ) վերստին ի գործ դնելու մտադիր է եղեր, մինչդեռ կառավարութիւնը քանի մը տարիներէ ի վեր ինք կը հաւաքէր տասանորդական տուրքը.

———

Անգլիական դեսպան Լորտ Տըֆըրին եւ իւր լծակիցը շաբթուս Պրուսա պիտի երթան, եւ ի դարձին Թարապիոյ դեսպանատունը պիտի փոխադրեն իրենց բնակութիւնը.

———

Կիրիտէն եկած լուրերն անգոհացուցիչ են, կ՚ըսէ Էքսբրէս. Վագըֆի տրոց խնդրոյն մէջ առաջարկեալ իրաւախոհութիւնը ցարդ չէ յաջողած եւ կուսակցական ոգին աւելի քան երբեք գրգռուած է. Ֆոթիատէս փաշայի հրաժարականը պաշտօնապէս չէ ծանուցուած, բայց եթէ այս խնդիր չկարենայ կարգադրուիլ, իւր դիրքն անհանդուրժելի պիտի լինի ի Կիրիտ.

———

Սէրէզէն կը գրեն թէ այս օրերս քաղաքին մէջ մեծ հրդեհ մը ծագելով, 200 խանութ եւ վաճառատուն հրոյ ճարակ եղեր են.

———

Ֆրանսական Ֆրէսինէի ընկերութեան Սէլանիկի Թղթաբեր շոգենաւն երէկ մայրաքաղաքիս նաւահանգիստը մտած ժամանակ, քարաբարձ նաւակի մը զարնուելով, վերջինն ընկղմեցաւ, բայց նաւավարք ազատեցան.

———

Պետական Ասիր փոխադրանաւն՝ այսօր բազմաթիւ իսլամ ուխտաւորներ առած՝ մայրաքաղաքիս նաւահանգիստէն մեկնեցաւ ի Ճիտտէ.

———

Օսմանլը լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Շիրքէթի Խայրիէի շոգենաւուց նաւաստիներէն ոմանք՝ քանի մ՚օր առաջ, կամուրջին վրայ, կանանց յատկացեալ սպասելու սրահին ճեմիշը մաքրելու ժամանակ՝ աղտոտ կտաւի մը մէջ ծրարուած նորածին տղեկի մը դիակ գտեր են, որ՝ ըստ վկայութեան բժշկաց՝ ծնանելուն պէս խեղդուած էր. Ոստիկանութիւնն այս ոճրագործութեան հեղինակը գտնելու հետամուտ է.

———

Ղալաթիոյ մաքսատան քննիչք 400 հոխա ծխախոտ գրաւեցին իտալական Էսբրէսօ շոգենաւին մէջէն, որ երկուշաբթի օրը մայրաքաղաքիս նաւահանգիստ հասած էր.

———

Աթէնքէն եկած վերջին լրոց նայելով, Հելլենաց Գէորգ թագաւորն Աթէնքէն մեկներ է Բեռլին երթալու համար.

———

Կ՚ըսուի թէ Գարատաղի Նիքիթա իշխանն ի մօտոյ Փարիզ պիտի երթայ իւր դստեր այցելութիւն տալու համար, եւ թէ այս առիթէն օգուտ քաղելով, Լօնտրա պիտի անցնի Անգլիոյ վեհ. Թագուհւոյն եւս այցելութիւն տալու համար.

———

Թարիգ՝ իւր այս աւուր թուով կը ծանուցանէ թէ նախընթաց օրն ոսկերչաց շուկային մէջ ապուխտ վաճառողի մ՚եւ պահապանի մը միջեւ կռիւ ծագելով, առաջինը դանակի հարուած մը տուեր է վերջնոյն եւ մեռուցեր է զայն. Այս լուր սխալ է. Ապուխտ վաճառողն ոչ թէ դանակի, այլ կիցի հարուած տուած է պահապանին ամորձիգներուն, որ չէ մեռած, այլ տկարութիւն զգալով նուաղած է.

———

Նախընթաց օրը Բանլըճայի մէջ Թուրք կին մը, պատուհանէն սալորենիի մը վրայէն պտուղ փրցուցած ժամանակ, իւր հաւասարակշռութիւնը կորուսանելով, գըլխիվայր ինկաւ եւ անմիջապէս մեռաւ.

———

Րէժիի վարչութեան քննիչներն երեքշաբթի գիշեր Պոյաճի գիւղի մօտ մաքսանենգաց խմբի մը պատահեցան, որ 250 հոխա ծխախոտ կը փախցունէր. Մաքսանենգերն իրենց ծխախոտը թողլով փախան.

———

Վառնայի Թղթաբերով եկած եւրոպական լրագրաց մէջ հետեւեալ հեռագրերը կը տեսնուին.

Գահիրէ 30 մայիս.— Վերին Եգիպտոսի մէջ իրաց վիճակն աւելի հանդարտ երեւելով, Անգլ. զինուորական իշխանութիւնք Ասիութ գըտնուող զօրագնդին կէսը նիրժէ ղըրկելու խորհուրդն ի բաց թողին.

Լօնտրա 1 յունիս.—Օպսէրվըր լրագիրը կը գրէ.—«Եթէ մեր տեղեկութիւնք ճիշդ են, Ֆրանսայի հետ սկսեալ բանակցութիւնք աւարտելու վրայ են եւ անգլիական կառավարութիւնը քանի մ՚օրէն կարող պիտի լինի ծանուցանել մեծ տէրութեանց թէ, Ֆրանսայի հետ համաձայնութիւն գոյացած լինելով, Դեսպանախորհուրդը կրնայ գումարուիլ Եգիպտոսի ելեւմից խնդիրը քննելու համար՝ այս համաձայնութեան հիման վրայ». Օպսէրվըր կը յուսայ որ Ֆրանսայի հետ կնքեալ կարգադրութիւնը պըտըտած զրոյցներուն համաձայն չէ, եւ կը յարէ թէ, խորհրդարանը պարտաւոր է մերժել զայն, եթէ անոր պայմաններն համաձայն են պըտըտած զրոյցներուն.

Փլօսէնպուրկ 2 յունիս.—Ազատական կուսակցութեան ընտրելի Պ. Հէկէտիւս խանգալից ցնծութեամբ ընդունուեցաւ Երկաթուղւոյ կայարանին մէջ. Բայց կայարանէն օթեւանը գնացած միջոցին իւր կառքն, ինչպէս նաեւ զինք դիմաւորելու գնացող անձանց կառքերը քարի հարուածներով յարձակում կրեցին խուժանէն. 60 մարդիկ վիրաւորեցան.

Գահիրէ 2 յունիս.—Պէրպէրի անձնատուութիւնը պաշտօնապէս հաստատուած է.

Լօնտրա, 2 յունիս.—Կ. Պոլսէն կը հեռագրեն առ Թայմզ թէ Բ. Դուռն ի Սուտան Օսմ. զօրք ղրկելու որ եւ է հրաւէր չէ ստացած ցարդ Անգլիոյ կողմէ.

Փարիզ 3 յունիս.—Անգլիական Սթանտարտ լրագիրն ամբաստանած է զՖրանսա, թէ թեւարկութիւն հաստատել կուզէ Մարոքի վրայ. Բայց Հավասի գործակալութիւնն արտօնութիւն ունի յայտարարելու թէ այս լուր բոլորովին անհիմն է.

———

Լօնտրայէն կը գրեն թէ Արտաքին գործոց նախարարութիւնն սկսեր է ամեն ինչ պատրաստել դեսպանախորհրդոյ գումարման համար. Դանուբի դեսպանախորհրդոյ խորհրդակցութեանց յատկացեալ դահլիճը պիտի յատկանայ եղեր Եգիպտական դեսպանախորհրդոյն. Եթէ Լորտ Կրանվիլ անձնական տըկարութեան պատճառաւ չկրնայ նախագահել դեսպանախորհրդին, Լորտ Թէնթըրտըն պիտի փոխանորդէ անոր, եւ եթէ իւր տկարութիւնն երկարի, պատերազմական գործոց նախարար Լորտ Հարթինկթըն պիտի բազմի նախագահական աթոռը. Դեսպանախորհուրդն հաւանաբար յունիս 11/23 ին պիտի գումարի.

———

Գահիրէէն կը հեռագրեն առ Աժանս Բիւթերթէ, Նուպար փաշա ցեղատակագիր մը կը պատրաստէ, զոր տէրութեանց պիտի ուղղէ ցոյց տալու համար թէ Եգիպտոս չկըրնար հանդուրժել արդի հարկաց բեռին ներքեւ, զի կալուածական հարկն, շատ պարագայից մէջ, հնձոց արժէքէն աւելի է.

ՀԵՌԱԳՐԵՐ

Սոֆիա 3 յունիս.

Ֆրանսական զօրքերը գրաւեցին զԹիւյէն Ռւանկ, յետ թեթեւ ընդդիմութեան, զոր ցոյց տուին այս բերդաքաղաքը գրաւող Սեւ-Դրօշակները.

Վիէննա 4 յունիս.

Հունգարիոյ մէջ, ընտրական յուզումը կը շարունակէ երեսփոխանական ժողովոյ ընտրութեանց համար, որք ամսոյս մէջ պիտի կատարուին. Կռիւներ ծագած լինելով Քոսէնպուրկ գաւառին Կիէրկիօ-Ալֆալա (*) քաղաքին մէջ, իշխանութիւնք պարտաւորեցան միջամտել եւ գունդ մ՚ոստիկան ղրկել կռուոյն տեղը. Խուժանը չուզելով ցրուիլ, ոստիկանք ստիպուեցան կըրակ ընել ամբոխին վրայ եւ ութ անձինք վիրաւորեցան.

Նիւ-Եորք 4 յունիս.

Միացեալ Նահանգաց Նախագահի ընտրութեան համար ընտրական պատերազմն սկսաւ. Հանրապետական ժողովն արդէն գումարեցաւ ի Չիկագօ. Նիւ-Եորքի մամուլն եւ գլխաւորաբար Նիւ-Եորք Հէրալտ կը ծանուցանեն թէ՝ արդի երեւոյթք կը նպաստաւորեն Պ. Ժ. Պլէյնի ընտրութիւնն՝ որ Կարֆիլտ զօրավարին նախագահութեան օրով պետական խորհրդական էր.

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

———

Քաղ. ժողովն երէկ իւր սովորական նիստն ի Ղալաթիա գումարեց, ընդ ատենապետութեամբ Հալաճեան Բարսեղ էֆէնտիի, եւ յետ 24 ի չափ յարաբերական եւ ներքին զանազան խնդրոց կարգադրութեան հետեւեալ տնօրէնութիւններն ըրաւ.

1. Կեդրոնական բարձրագոյն վարժարանի մը հաստատման պէտքն հաստատելով, ուզեց Ղալաթիոյ կալուածոց սնտուկին դրամական, այսինքն ելեւմտից վիճակին վրայ ստոյգ եւ կատարեալ տեղեկութիւն մ՚առնուլ, եւ հետեւապէս յանձնարարեց Տնտեսական խորհրդոյ, որ ըստ վերջին տարւոյ յիշեալ սընտուկին ելմտական հաշուեցոյցն ըստանալով իրեն հաղորդէ.

2. Տնտեսական խորհրդոյ կողմէ ներկայացեալ պատրիարքարանի նախորդ 83-84 տարւոյ հաշուեցոյցն ի նկատ առաւ, եւ դիտելով որ կեդրոնական սնտուկը Մօւֆոնյի տուրքէն մեծաքանակ պահանջ ունի գաւառաց վրայ, եւ այս պատճառաւ տարապայման անձկութեան մատնուած է, որոշեց յանձնարարել Տնտեսական խորհրդոյ. Որպէս զի ստիպողական կերպիւ շրջաբերականներ ղրկելով ի գաւառս, պահանջէ այդ յետնեալ տուրքերը. Ժողովը միանգամայն որոշեց Ազգ. ժողովոյ ներկայել յիշեալ հաշուեցոյցը.

3. Ժողովը վաւերացուց Ղալաթիոյ նորակազմ առժամեայ թաղ. խորհրդոյ ընտրութիւնն, որոյ անդամոց յանձնառութիւնը նախապէս ապահովեալ էր.

4. Ժողովը Տնտեսական խորհրդոյ մէկ տեղեկագրին համեմատ, հաւանութիւն տուաւ Գնալը կղզւոյ եկեղեցւոյն կալուածոց նորոգման.

5. Ռումանիոյ Իպրայիլ քաղաքի Ազգային հոգաբարձութեան նախագահ՝ Պ. Նիկոլա վոն Գաբրիէ ստորագրութեամբ նամակ մը տեղեկացաւ թէ, տեղւոյն ազգայիններէն Սողոմոնեան աղա Թէոդորոս, իւր անձնական ծախիւք, սկսեր է ազգային երկսեռ վարժարան մը կառուցանել, որոյ շինութիւնը պիտի աւարտի յառաջիկայ օգոստոս ամսոյ սկիզբը. Ժողովը տեղեկանալով որ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն օրհնութեան գիր յղած է նոյն ազգային բարերարին, ինք եւս այս մասին գոհութիւն յայտնեց. Յիշեալ վարժարանին շինութեան ծախուց յատկացեալ գումարն է 12,000 քրիմեցի ոսկի, ինչպէս Մասիս ժամանակին ծանուցած է արդէն իւր ընթերցողաց.

———

Կը լսենք թէ Էջմիածնի կաթող. Ցանձնաժողովն Ազգ. ժողովոյ յառաջիկայ նստին առաջարկ մը պիտի բերէ, խնդրող երեսփոխանութենէն, որ պատգամաւորութեան մը միջոցաւ խնդրէ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօրմէն, որպէս զի յետս կոչէ իւր այն հրաժարականները, զորս ուղղած է առ Ս. Սինոդն եւ առ վեհ. Զարն Ռուսաց.

———

Զարմանօք կը լսենք թէ կաթող. Ցանձնաժողովը, բաց ի Ամեն. Մակար Սրբազանի այն հեռագրէն, որ ներսէս Պատրիարքի կաթողիկոսացման առաջին եւ Մելքիսեդեկ եպիսկոպոսի երկրորդ ընտրելիութիւնը կը ծանուցանէր, եւ զոր լրագիրք եւս ժամանակին հրատարակեցին, ուրիշ կարեւոր ո՛ եւ է հեռագիր կամ պաշտօնագիր չէ ստացած Էջմիածնէն.

———

Ռուբինեան Ամբրոսիոս վարդապետին Ռուսահայոց մէջ ըրած հանգանակութեան եւ ի Բաբերդ վարած առաջնորդութեան խնդիրը քննող Ցանձնաժողովն երէկ իւր առաջին նիստն ընելով, աչքէ անցուց այս խնդրոյ վերաբերեալ 50 ի չափ այլ եւ այլ նամակներ եւ հեռագրեր. Ցանձնաժողովն որոշեց յառաջիկայ ուրբաթ օրը վերջնական նիստ մ՚ընելով, պատրաստել խառն ժողովոյ մատուցանելիք տեղեկագիրն.

Ցանձնաժողովը տեսաւ որ վերջին օրերս Բ. Դուռն առ Պատրիարքարան ուղղեալ պաշտօնագիր մը կը ծանուցանէր թէ, Բաբերդի առաջնորդարանի պատը ծակող եւ ներս մտնելով՝ գոյքերը կողոպտող անձն Ամբրոսիոս վարդապետին փոքրաւորն է, եւ միանգամայն կը պահանջէր Պատրիարքարանէն, որ իւր կողմէն պաշտօնապէս դատախազ մը կարգէ ըստ օրինի դատելու եւ պատժելու համար յանցաւորն. Ցանձնաժողովը սոյն գիրն յանձնեց յիշեալ վարդապետին ի նկատառութիւն.

———

Արեւելք իւր երէկի թուով հետեւեալ հեռագիրն հրատարակած է, իւր կսկծական թղթակցէն առնելով.

Տփղիս 3 յունիս

«Էջմիածնէն քաշած հեռագիրս, ի մասին ընդունելութեան 130 ձայնից Թուրքիոյ Հայոց, բոլորովին սխալ կարգացուած է ի Կ. Պոլիս. Պ. Մեհրապով, ներկայացուցիչ Ռուսաց կառավարութեան, յայտարարած էր թէ [illegible] 130 [illegible]. Ես ալ այսպէս հեռագրած էի. Չեմ հասկնար թէ ինչպէս հեռագիրս սխալ հասած է ձեզ.»

Ահա այս հեռագիր միանգամ ընդ միշտ կը փարատէ այն պատրանքը, զոր Արեւելք՝ իւր մեծարանութեամբք հանդերձ՝ պատճառած էր իւր ընթերցողաց. Այսօր արեւու նման ակներեւ կը տեսնուի թէ, Թուրքիոյ Հայք երբեք չեն մասնակցած կաթողիկոսական վերջին ընտրութեան, որ կէտ առ կէտ Պալաժենեայի տրամադրութեանց համաձայն կատարուած է, ի մեծ ցաւ Թուրքիոյ Հայոց. Մեք չենք հասկնար թէ մեր Ռուսահայ, Պարսկահայ եւ Հնդկահայ եղբարք ինչպէս մեծագոյն ուրախութիւն ըզգացած կրնան լինել (որովհետեւ Արեւելքի «Հանրածանօթ» թղթակիցը միշտ կը ծանուցանէր թէ տարապայման ցնծութիւն կը տիրէր ընտրողաց վրայ, եւ փայլուն առծականներու հաւաքածոյ մը կը ներկայէր իւր ընթերցողաց) այնպիսի յայտարարութեան մ՚առջեւ, որ վճռական ընտրութենէ իսպառ կը զրկէր Թուրքիոյ Հայերն. Ըստ մեզ, փոխանակ բերկրելու, ընդհակառակն խոր տխրութիւն մը պէտք էր զգային.

Կաթողիկոսական ընտրութեան վերջին արարուածն հանելուկ մ՚եղաւ, զոր անշուշտ կաթողիկոսական յանձնաժողովն իւր տեղեկագրին մէջ պիտի հաճի լուծել Երեսփոխանական ժողովոյ յառաջիկայ նստին մէջ, որ վաղը պիտի գումարի.

Զմռանանք սոտ յիշել թէ Արեւելքի մէկ սխալ հաշիւն կամ մեկնութիւնն է որ առիթ եղած է վանեցւոց բողոքին, որովհետեւ յիշեալ թերթն իբր թէ Թուրքիոյ Հայոց 130 ձայնն ալ մասնակցած լինէր ընտրութեան, հաշիւ մը հրատարակած էր, յորում ցոյց կուտար թէ Խրիմեան Սրբազան առաւել քուէ ստացած պէտք էր լինել քան Մելքիսեդեկ Սրբազան. Եթէ ընտրութիւնն Պալաժենեայի ցոյց տուած դրութեամբ կատարուած է, ինչպէս որ այնպէս է, վանեցիք բողոքելու իրաւունք չեն կրնար ունենալ, քանի որ այս ընտրութեան մէջ Մելքիսեդեկ Սրբազան առաւել քուէ չահած է.

———

Վանէն հետեւեալ հեռագիրն ուղղուած է մեզ.

«Կաթողիկոսի ընտրութեան զեղծմանց դէմ համայն վասպուրական բողոքելու պատգամաւոր անուանած է հանրագրութեամբ, Աճէմեան, Ճօնեան, Սանթուրճեան, Ալանեան, Շիրվանեան, Գալիկեան, Երկանեան, Թօքմաքեան.»

Ընդհանուր ժողովոյ
Ատենադպիր Ատենապետ
Ադրշանեան Ճանիկեան

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

—o—

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ՊԱՏՈՒԱՍՏՄԱՆ

Հեղինակ

ՏՈՔԹ. Տ. Ս. ՓԵՇՏԻՄԱԼՃԵԱՆ

Ազգային ճարտար բժիշկ Տոքթ. Փեշտիմալճեան էֆէնտի մարդկային պատուաստման եւ ծաղկի հիւանդութեան վրայ կը խօսի իւր այս երկասիրութեան մէջ, որ մաքուր թղթի վրայ տպագրուած եւ բազմաթիւ լուսանկար եւ փորագրեալ պատկերներով զարդարուած է. Այս գեղեցիկ մատեանն, որոյ գինը 35 ղրուշ է, կը վաճառուի Պոլիս, Գափաֆեան գրատունը, Ղալաթիա, Յակոբ Արշակ էֆէնտիի թղթավաճառանոցն, եւ Բերա, Լօրէնց եւ Քէլլ գրատունը.

«ԱՐԵՒԵԼՔ» ԵՒ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Արեւելք, իւր [illegible] մէջ, կեդրոնական վարժարանի [illegible] Ուսումնական խորհրդոյ անդամ Ռ. էֆ. Պերպէրեան [illegible] մեզ ի հրատարակութիւն։

Արեւելք մայիս 19 ի թերթին մէջ [illegible] ուսումնարան մ'է իբր շարունակութիւն մը նոյն շրջանակին մէջ գտնուած նախակրթարանաց՝ որպէս զի նախակրթութիւնն աւարտող աշակերտք՝ որք կը փափաքին յառաջ տանիլ իւրեանց ուսումներն՝ կարենան գալ հոն ու օրինաւորապէս գոհացնել իւրեանց փափաքն։ Այս սահմանէն իսկոյն կը հասկցուի թէ էապէս պաշտօնական հաստատութիւն մ'է այդ և պարտի լինիլ, թէ նա շատ մասերով կապ և հաղորդակցութիւն պարտի ունենալ իւր չուրջ գտնուած դպրոցաց հետ, թէ նա՝ իբրեւ ընդհանուր շահուց համապատասխանող հիմնարկութիւն՝ պարտի իւր կարգադրութիւնքն ստանալ հանրական շահերու հսկելու պաշտօն ունեցող և հանրական վստահութենէն ընտրեալ մարմինէ, և թէ ներդաշնակ ուղղութիւն մը պարտի վարել կեդրոնի ուսումնարանն ու ճիւղերու նախակրթարաններն, ինչ որ չէ կարելի ձեռք բերել եթէ մի և նոյն բարձրագոյն մարմնոյն հսկողութեան ներքեւ չեն առաջինն անմիջնորդաբար ու վերջիններն միջնորդաբար։ Այս բարձրագոյն հսկող մարմինն կեդրոնի կրթական վարչութիւնն է։ Բնաւ ոչ-պաշտօնական մարմին մը չէ կարող բռնել աստ տեղն, վասն զի ոչ-պաշտօնական մարմին մը պարտաւոր չճանչնար ինքզինք համակերպելու հասարակաց շահուց պահանջումներուն և պատասխանատու չէ իւր ընթացից ու գործոյն համար հանրութեան ներկայացուցիչներուն։ Պաշտօնական մարմին մը, մանաւանդ սահմանադրական շրջանակի մէջ, միշտ իւր վրայ հսկող ունի Ազգին համօրրաւու մարմիններն և ամենուն չահն պարտի ուշեցոյց ունենալ իրեն, ապա թէ ոչ հասարակաց դժգոհութիւնն կ'առնէ իւր քայքայումն, մինչդեռ ոչ-պաշտօնական անկախ (որ ըսել է անպատասխանատու) մարմինք կըրնան յարատեւել հակառակ բազում զրզմանց ու դժգոհութեանց։

Գալով մեր ծրագրած կեդրոնական վարժարանին, սա Ազգին աղքատութեան պատճառաւ տակաւին մէկ հատ միայն կրնայ ըլլալ, եթէ կ'ուզեմք որ այս անունն կրող հաստատութիւնն իրապէս երկրորդական ուսմանց յառնչեցեալ յարկ մը լինի։ Արդ Թուրքիոյ Հայոց այս կեդրոնն կ. Պոլիս է և հետեւաբար այդ վարժարան պէտք է որ կեդրոնական վարչութեան Ուսումնական խորհրդոյ ուղղակի իրաւասութեան և հսկողութեան ներքեւ գտնուի։ Այս ըսել չէ անշուշտ որ այդ խորհրդոյ անդամք այդ վարժարանին ամենօրեայ մատակարարութեան ու տեսչութեան գործն իրենք պիտի ստանձնեն. ո՛չ, Ուսումնական խորհրդոյ ծրագիրն, զոր պարտ էր անգամ մ'ալ ուսումնասիրել Արեւելքի ազգային տեսութեան հեղինակն, կ'առաջարկէ Ուսումնարանն գնել տեսչի մ'ամենօրեայ հսկողութեան ու առաջնորդութեան ներքեւ՝ գործելու բաւական ազատութեամբ բայց պատասխանատու առ Ուսումնական խորհուրդն։ Կը տեսնուի թէ Ուսումնական խորհրդոյ նման փոփոխելի (*) մարմնոյ մը վերին հսկողութենէն վնաս մը չկրեր կեդրոնական վարժարանն՝ եթէ յառաջագոյն լաւ ու բանաւոր կերպով ճշդուին տեսչին և խորհրդոյն յարաբերութիւնք։ Բայց ի՛նչ փցուն առարկութիւն է այս. ո՞ր պաշտօնական մարմին մշտատեւ է և ո՞ր ազգի մէջ. վարչութիւնք կը փոփոխին միշտ, անկայուն են, բայց հաստատութիւնք կը մնան՝ որոց օրըստօրէական մատակարարութիւնն բնականապէս յանձնուած է մասնաւոր պաշտօնէից. բայց եթէ անկախ մարմնոյ յարաբերական միայնութիւնն առաւելութիւն մը համար. ուր իսկ, ուրիշ տեսակէտով ո՛չ ապաքէն չարիք մը կը լինի այս՝ երբ այդ մարմնոյ գործունէութիւնն գեղծումներ ունենայ և վնասաբեր լինի հասարակութեան։

Ուսումն. խորհուրդն Թեթեւօրէն խորհելով ու անձնասիրական նկատումներէ չարժելով չէ որ իւր ծրագրի մէջ պահանջած է հաստատելի վարժարանն առնուլ իւր հովանաւորութեան տակ, այլ ի նկատ առնլով կեդրոնական Ուսումնարանի նպատակն ու դերն, ազգային դաստիարակութեան գործոյն մէջ կատարելիք պաշտօնն։ Ուսումնական խորհուրդն է որ կոչուած է ընդհանուր ուղղութիւն տալ ազգային կրթութեան, Ազգին ուսումնական պիտոյից համապատասխանող ուսուցիչներ հասցնել, նոր յառաջդիմական սկզբունքներ մուծանել կրթական եղանակաց մէջ են. արդ, քանի որ՝ ինչպէս գիտեմք՝ Պոլսոյ Թաղից ու գաւառաց դպրոցներուն վրայ իւր իշխանութիւնն անուղղակի է միայն և լոկ բարոյական, ի՞նչպէս կ'ուզէք որ իրմէ սպասուած ծառայութիւնքն գէթ մասամբ յաջողի մատուցանել, եթէ գոնէ մի միակ վարժարան չունենայ ուղղակի իւր իրաւասութեան ներքեւ իբրեւ գործունէութեան յատուկ դաշտ մը, իբրեւ իւր կրթական սկզբանց իրագործութիւնն սկսելու յարմար վայր մը, իբրեւ մեքենայ մ'որով կարենայ գէթ ի կեդրոնէն մղում մ'և ուղղութիւն մը տալ հանրային կրթութեան, և ձուլարան մ'որոյ մէջ կարենայ խնդրելի հանգամանօք տոգորել ու կազմել մանկավարժներ որ կարող լինին այսր անդր ցրուելով կեդրոնէն ստացուած առողջ կրթութեան մը տարերքը ծաւալել ու այսպէս տակաւ վերաշինել ազգային դաստիարակութեան անբաւական ու փտած չէնքն։

Այսպիսի հաստատութեան մը նիւթական մատակարարութիւնն ընել անկարող է, կ'ըսեն, Ուսումն. խորհուրդն։ Ջեմք հասկնար. Ուսումն. խորհուրդ ըսելով արդեօք օդով ու գաղափարով ապրող մարդի՞կ կ'ըմբռնեմք որ բնաւ ստակ գործածած չլինին, որ չգիտնան թէ հինգ գանձելով ու վեց ծախսելով մէկ պարտք կը մնայ։ Արդեօք հաւատարմութեա՞ն մասին կասկած կայ. բայց այդ կասկած կրնայ տեղի ունենալ ամեն տեսակ մարդոց նկատմամբ, և եթէ բան մը կրնայ յառաւել պարկեշտութիւն և ուղղութիւն մղել զմարդ՝ այն ալ կրթութիւնն է որ զգացումները կ'ազնուացնէ, և հետեւաբար ընդհանրապէս [illegible] կասկածելու ուսեալէն քան անուսէն։ Արդ՝ Ուսումն. խորհըրդոյ վրայ խօսելով, նորա մէջ կայ մարդ որ լրագիր մը կը դարձնէ, այսինքն եւրոպական դժուարակնճիռըն խնդիր մը լուծելով կ'զբաղի ամէն օր. կան մարդիկ որք դըպրոցներ կը դարձնեն մինչեւ, այսինքն տարուան մէջ հազարաւոր ոսկիներ կուգան կ'անցնին իրենց ձեռքէն, և գեռ ոչ մին՝ միջոցներու անբաւականութեան հակառակ՝ ընկճեցաւ, տասն ի վեր տարիներէ ի վեր պարտուց բեռան տակ, որպէս պատահեցաւ խեղճ Շահնազարեան վարժարանին, որոյ խնամակալութիւնը [illegible] չէր կազմուած։ Բայց արդէն խնդիրն արդի Ուսումնական խորհրդոյ վրայ չէ, այլ սկզբունքի վրայ. կրնայ ըլլալ, ինչպէս ուրիշ առեն եղած է, որ ո՛չ մի վարժապետ գտնուի Ուսումն. խորհրդոյ մէջ, հերիք է որ այդ մարմին [illegible] կազմուի, և վարժապետք ուսումն ու կրթութիւնն իրենց սեփական առաւելութիւններ համարելու յաւակնութիւնն չունին։ Բաց աստի, բնականաբար կեդր. վարչութեան Տնտես. խորհուրդն նիւթական մատակարարութեան մասին մօտէն օգնական պիտի լինի Ուսումնականին և հսկէ դրամական գործողութեանց վրայ. հաշուեթից մէկ կարեւոր մասըն իւր ձեռօք պիտի գանձուի և այլն, պարագաներ որք յետոյ կըրնան ճշդուիլ երբ ժամը գայ մըտնել խնդրոյն մանրամասնութեանց։

Բայց Ազգին մէջ հարուստ դաս մը կայ որ այն պայմանաւ միայն կ'ուզէ յօգուտ ազգին գործել որ ո՛չ ոք խառնուի իրեն ու համար պահանջէ, որ ո՛չ մի պաշտօնական մարմին իրաւասութիւն ունենայ իւր վրայ։ Ցուցնաց մեծատուններն այսպէս չեն խորհիր ու գործեր. առանց ամէկի, առանց մեծամեծ պահանջումներու [illegible] ոսկիներ Պատրիարքարանի տրամադրութեան տակ կը դնեն, ձեռնհաս օրինաւոր իշխանութեանց յանձնելով նոցա գործածումն սահմանել նպատակին։ Բայց ո՞վ ի՛նչ կ'ըսէ մերիններուն. թո՛ղ ազատ անկախ գործեն, բայց իրենց դրամով գործեն. սակայն ձեռնարկութեան մը համար հարկաւոր եղած դրամին ամենափոքր մէկ մասը տալ ու զայն ի գլուխ հանելու և վարելու համար ազգային կալուածոյ դիմել և անձ՛ն ըլլալ պահանջել այս ո՛չ օրինաւորութիւն է, ո՛չ արդարութիւն է և ո՛չ իսկ պատիւ, մանաւանդ որ այն տեսակ հիմնարկութիւն մ'որոյ վրայ է խնդիրն՝ հարկաւորապէս պարտի դրուիլ կեդրոնին իրաւասութեան ներքեւ, ապա թէ ոչ իւր նշանակութիւնը կը կորսնցնէ։ Մեծատունք անկախաբար կարող են իրենց ուզածին չափ բարձր վարժարան հիմնել, բայց ո՛չ երբեք կեդրոնական [illegible]։ Շատ լաւ, շատ անկեղծօրէն ըսաւ անցեալ կիրակի օր Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն 1450 ոսկւոյ գումարն ստորագրող մեծարոյ անձերէն միոյն որ կարծիք կը յայտնէր թէ ինք ու իւր ընկերակիցք չէին ուզեր ընդունիլ Ազգ. Վարչութեան գործակցութիւնն, այլ կուզէին անկախաբար գործել. «Այն ատեն, ըսաւ Սրբազան Հայրն, այդ գումարն հաղիւ թէ կը բաւէ այդպիսի դպրոցի մը հողը գնելու, անդին կը մնայ չէնքը կառուցանել, եկամուտները պատրաստել. ահա՛ այն ատեն կըրնաք բոլորովին անկախ ըլլալ։» Ջմոռնանք այս առթիւ յիշել նաեւ թէ Ս. Պատրիարք Հայրն, երբ խօսք եղաւ թէ ա՛յս չափն ալ չէր ստորագրուեր ասկէ յառաջ և պէտք է գոհ լինիլ, պատասխանեց թէ այդ գումարին եռապատիկն ինք ասկէ առաջ մի միակ անձէ առած էր, ակնարկելով Պսեմ. Նուպար փաշային Շահնազարեան վարժարանի հաստատութեան համար նուիրած 4000 ոսկւոյ գումարին։ Ուա՛ղ։

Բայց Ուսումն. խորհուրդն, որպէս զի մի՛ գուցէ ըսեն թէ «[illegible] մարդիկ չեն», գործը հասունցնելու վրայ էր, արդէնք եղան», զեղչ[illegible] իւր պահանջումներն Բաղ. ժողովոյ հետ համախորհուրդ նստին մէջ և մեծամասնութեամբ համակերպեցաւ Ամեն. Ս. Նախագահին կարծեաց որ առաջարկեց թէ Ուսումն. խորհրդոյ մի քանի անդամներէն ու թէ՛ 1450 ոսկւոյ գումարն ստորագրող անձանց մի քանիներէն խառն Յանձնախումբ կամ Հոգաբարձութիւն մը կազմել զարժանն տնօրինելու և Ղալաթիոյ կեդր. վարժարանը հանդերձ իւր կալուածներով յատկացնելու համար առաջադրեալ նպատակին։

Եւ ահա՛ Արեւելք ճիչ կը բառնայ, ձայն կ'արձակէ. «Եփենտիմ, ասոնք [illegible] են, ասոնք [illegible] են, կ'ըսէ, ասոնք մասնաւոր դըպրոցի տէր մարդիկ են, անկարելի է որ ասոնք [illegible] ըլլան», կը պոռայ. ո՛րչափ բառ ա՛յնքան կոչտութիւն, ա՛յնչափ ձրի հայհոյութիւն։ Մեր Պարոնը վարժապետին չհաւնիր ու վարժապետական դըպրոցի վրայ կ'ելնէ խօսիլ. մեր Պարոնը անշահախնդրութեան չը հաւատար ու առաքինութիւն կը քարոզէ։ Ռամիկ ու գձուձ մտածութիւններ, զզուանք կ'զգայ մարդ, ո՛չ ուրիշ բան։ Պարոնին մտքին մէջ անտարակոյս Ներսէս Պատրիարքն ալ [illegible] է, [illegible] է որ խառն Յանձնախմբի մ'առաջարկն ըրաւ, և սակայն իբրեւ կաթողիկոսական ընտրելի մինչեւ երկինք կը բարձրացնէ զայն ու չը վարանիր անոր ձեռաց մէջ դնել Ազգին բախտն։ Սոյն Պարոնն էր որ՝ մերթ ուրիշ թերթի մէջ գրելով՝ կը դրուատէր Ուսումնական Խորհրդոյ Ծրագիրն իբրեւ յոյժ գործնական և որ ուրիշ առթիւ կը հերքէր ոմանց այն կարծիքն թէ Ուսումնական Խորհրդոյ մի ազդեցիկ մասն՝ առանձին վարժարանաց տէր՝ անկեղծօրէն չփափաքիր ազգային վարժարանաց բարեկարգութեան։ Եղո՜ւկ այս ազգին եթէ սոքա են իւր հրապարակագիրներն։

Երկու տարիէ ի վեր Ազգին ուրիշ վարժարանաց բարեկարգութեան համար բան մը չէ ըրած Ուսումնական խորհուրդը, կը յաւելու Արեւելք, որով այդ կասկած ուրանց քով հաստատուն իրողութեան կերպարանք առած է։ Եթէ ամենք այդպէս իսկ կարծեն, Արեւելքի խմբագրին, որ իրաց ընթացքին ու մեր Ազգի վիճակին աւելի տեղեակ պարտ էր լինել, պարտքն էր հերքել գէթ այդ առարկութիւն որոյ վրայ կը հիմնեն իրենց կարծիքն։ Մինչեւ մինչեւ մասնաւոր վարժարանի տէրե՞ր էին այսչափ տարիներէ հետէ Ուսումնական խորհուրդն կազմող անձինք, և ինչո՞ւ համար ազգային վարժարանաց բարեկարգութեան համար բան մը չըրին. վերջին անգամ՝ վարչական դրութեան ատեն կրթական խորհրդական Մամիկոնեան Եփենտին մասնաւոր վարժարա՞ն ունէր ու անո՞ր համար չյաջողեցաւ բան մ'ընել, 20 ոսկի ամսական վճարել տալով հանդերձ վարժարանաց ընդհանուր Տեսչին։ Բաց աստի, միւս ժողովներն ու խորհուրդներն ինչո՞ւ բարեկարգութիւններ ի գործ չեն դներ իրենց յատուկ ճիւղերուն մէջ. ինչո՞ւ Քաղաքական Ժողովն չյաջողեցաւ տակաւին լուծել թափուր մնացած առաջնորդական վիճակաց խնդիրն. ինչո՞ւ կրօնական ժողովն եկեղեցական զեղծումներն բառնալ չյաջողեցաւ. ինչո՞ւ վանօրէից խորհուրդն վանքերն չբարեկարգեց. ինչո՞ւ Տնտեսական խորհուրդն Պատրիարքարանի ելմտացըն կարգի չդրաւ ու դարման մը չբերաւ այն վիճակին յորում մերթ հեռագրի մը ծախուց բաւող գումար մ'իսկ չգտնուիր գանձուն մէջ են. են. արդեօք ասոնց անդամներ ալ իւրաքանչիւրն իւր ձեռքի տակ սեփական վանք մը, եկեղեցի մը, Պատրիարքարան մը, առաջնորդութիւն մ'ունի։ Այս տեսակ առարկութեանց, եթէ կան իսկ, կարեւորութիւն տալու համար կամ չափազանց չարամիտ լինելու է կամ չափազանց միամիտ ու անգէտ մեր ազգային կացութեան, յորում, որպէս գիտեմք, մէկ կողմանէ ազդեցիկ ու զօրաւոր իշխանութիւն կը պակսի (քանզի քաղաքական ազգ չենք) և միւս կողմանէ անկեղծ ու գործօն ազգասիրութիւն և օրինաւոր ոգի։ Առայժմ այսչափ։

Ռ. Յ. ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ

22 մայիս 1884
Իւսկիւտար

(*) Արեւելքի յօդուածն յաւելցուցած է [illegible] մակդիրն ալ, բայց չեմք հասկցած թէ ի՛նչ ըսել ուզած է քանի որ խնդիրն ալ հոս ո՛չ այս կամ այն Ուսումնական խորհրդոյ վրայ է՝ այլ այս անունն կրող որ եւ է վարչական մարմնոյ։

ԺՈՂՈՎՐԴԱՑԻՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

Փարիզ 17/29 մայիս 1884

. . . Խմբագիր Տէր,

Մասիս պատուական օրագրին 3631 և 3632 թիւերուն մէջ բարեհաճեցաք հրատարակել «Հայ-եւրոպական դրամատուն» վերնագրով յօդուածն . . . կ'երեւի որ կա-

---

ԹԵՐԹՕՆ ՄԱՍԻՍԻ

(9)

ՖՈՐԹԻՒՆԷ ՏԻՒ ՊՈՒԱԿՕՊԷ

ԳԱՂՏՆԻՔ ՆՈՐ ՓԱՐԻԶԻ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ՍԱՏԱՆԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱԿԱՌՔԸ

Դ.

չեւ տունն, և նորա վրայ տեղեկութիւններ քաղէ։

Մանկամարդ աղջիկը տեսած էր զՄարսէլ. վերջապէս կին մ'էր, և այսպիսի պարագայներու մէջ, կիներն իրենց եւրին անցած դարձածն իսկ կը տեսնեն։ Բայց փոխանակ եւրին դառնալու, քայլերը կը փութացնէր։

Մէգն հետզհետէ թանձրացած և պղտոր դրեթէ ամայի էր. մէկ քանի գործաւորներ միայն կ'անցնէին անկից, իրենց բազկին տակ հաց մը բըռնած. կարգ մ'ալ տղմաբարձ սայլեր խճուղւոյն մէջ տեղէն կը յառաջանային յամրաբար։

Այն պահուն յորում Նորատի աղջիկը փայտակերտ խանութի մ'առջեւէն կ'անցնէր, որ աղօտացեալ ապակիներ ունէր, դուռը բացուեցաւ, և մարդ մը դուրս ելնելով կողմնակի ծառուղւոյն վրայ անկուեցաւ, և մռմռաց.

— Վա՛յ չարաճճի, սա աւանիկ Բէն-տը-Պլը կ'ըլլայ [illegible], և մէկ [illegible]։

— Հօ՛, [illegible] մը, և պատուական [illegible] մը, գոչեց գործաւորուհին տեսնելով։

Թշուառականը գինով էր, և խեղճ աղջիկը, նորա զզուելի դէմքը տեսնելով, սարսափահար կանգ առաւ։

— Ցէ՛, [illegible], գինետուն մտնենք և քեզ [illegible] մը խմցնեմ։

Ի՛նչ, նո՞ր կ'ըլլաս, ոչնաց գարշելի չարագործը, տեսնելով որ խոյս տալ կը փորձէր. ինձ հետ ատանկ բաներ ընելու չէ. ինչո՞ւ [illegible] մտնելու համար գինետուն մը, ուր [illegible] մարդիկ կան միայն. կ'ուզե՞ս որ օգնեմ քեզ, [illegible]։

Եւ [illegible] իւր մազոտ բռունքը դեռատի աղջկան վրայ իջեցուց։

Ջայն մէջքէն բռնեց, և փետուրի մը պէս վեր վերցուց։

Ե.

Խեղճ աղջիկը պոռալու զօրութիւն իսկ չունեցաւ. կքեցաւ ճիշդ այն կաքաւին պէս, որ անգղի մը ճիրաններուն մէջ կ'իյնայ. [illegible] տարաւ զայն, և ձեռքն այն գարշելի գինետան դրան վրայ դրաւ, որ [illegible] անունը կը կրէր։

Սայլերը մօտեցած էին, և զանոնք վարող տղմակիրք, խարազան ի ձեռին, և վերարկուներն իրենց կռնակին վրայ նետած, տատանելով կը յառաջանային յամրաքայլ։

Աւաղակը վստահ էր որ այս մարդիկ իւր գործոց չպիտի խառնուէին. նոքա սոյն ամայի թաղին մէջ նմանօրինակ տեսարաններ տեսնելու սովորած էին, և բնաւ հոգ չէին ըներ երբ նշմարէին կին մը, որ գինովի մը բազկաց մէջ կը յուզուէր։

Բայց Մարսէլն ի հաշիւ չէր առած։

Գալիֆօրնիացին կայլիոնէն բաւական հեռու էր դեռ, և այնպիսի մէգ մը կար, որ մարդ իրմէ տասն քայլ անդին գտնուող առարկայն չէր կրնար որոշել։

— Թո՛ղ այդ Նորատի աղջիկը, [illegible] դո՛ւ, գոչեց հնչուն ձայն մը։

Եւ գրեթէ նոյն ժամուն, [illegible] տեսաւ որ սպառնալից դիմօք մարդ մ'իւր առաջ կանգնած էր։

Իւր Բէն-տը-Պլը բարեկամին չափ ուշմութիւն չէր ունեցած, և չէր գիտած միլիոնատէրն, երբ նա Բօգէթ հրապարակի կայլիոնին պատուհանը կը գըտնուէր, ուստի չճանչցաւ զայն։

— Ի՛նչ, ի՛նչ, ըսաւ հեգնօրէն սոսկալի չարագործը. [illegible] մը, որ իմ ընտանեկան խնդիրներուս մէջ [illegible] կ'ուզէ. [illegible], մէկ [illegible] չարժող թեթեւսոլիկ, ապա թէ ոչ [illegible] կը հանեմ։

— Թող զայն, ապիրատ, եթէ չես ուզեր որ խեղդեմ զքեզ, ըսաւ Մարսէլ իւր բռունքը սեղմելով։

— Եթէ մէկ մը փորձես, գէշ չլինիր, մռմռաց աւազակը. վա՛յ խելքիդ որ կը կարծես թէ այս [illegible] քեզ կը թողում. [illegible] չկայ. իւր [illegible] ժամանակ չունիմ. անանկ չէ՞, [illegible], [illegible], եթէ զքեզ իրեն տամ։

Եւ աւազակն իւր բազուկներով Նորատի աղջկան մէջքը շրջապատելով, ապակեւոր դրան եղեգնեայ կըտուցին վրայ կոխեց, և դուռը բացուեցաւ։

Սոյն աղտեղի վայրէն գինովներու ձայներ հասան, և իսկոյն ժանտադէմ անձինք սեմին վրայ երեւցան։

Խնդիրը կը կնճռոտէր. եթէ Գալիֆօրնիացին վայրկեան մ'եւս դանդաղէր, խեղճ գործաւորուհին ազատելու համար, կայլիոնը պաշտպանելու պիտի ստիպուէր։

Բայց շուտով որոշումը տուաւ, և անմիջապէս չարժեցաւ։

Բռան ամենապատուական հարուած մ'իջոց [illegible] կուրծքին մէջտեղ, և զայն գլորեց մինչեւ այն թշուառականներէն միոյն վրայ, որք գինետունէն դուրս ելած էին։

Ապա, ձախ ձեռքով, Նորատի աղջիկը բռնեց, և յանկարծ եւրն ցատկելով, զայն քաշեց դէպ ի նստարան մը, որու վրայ նստեցուց զայն։

— Օրիո՛րդ, հոս սպասեցէք ինձ, ըսաւ համառօտիւ. երեւ սա անբանին հետ հաշիւս կարգադրեմ, և ապա քով դամ։

— Ե՛կ տեսնեմ, [illegible], որ [illegible], ոռնաց գարշելի չարագործն, որ իւր համարձակութիւնը վերստին գտած, և փարիզեան կռփամարտիկի մը պաշտպանողական դիրքը բռնած էր։

Սրունքները բանալով կամարակալ մը ձեւացուցած, մարմինն ամփոփած, երկու ձեռները բացած էր և իւր տամտանմամբ, երկու աճպարին ու ճիրանաձեւ թաթերով արջու մը կը նմանէր, որ զինք վիրաւորող որսորդը խեղդելու կը պատրաստուի։

[illegible] յաճախորդներէն հինգ կամ վեց գինովներ, խառնութիւն ճակատը չարուած էին, որպէս զի պարոնի մը տիուլը տեսնելու հաճոյքը վայելեն։

Տղմակիրք եւս իրենց սայլերը կեցուցած, և խճուղւոյն մէջտեղ կայնած էին, իբր պարզ հանդիսատեսք։

Փողոցի մէջ տեղի ունեցած կռուոյ մը հաճելի տեսարանն հաղուադիւտ բան է. բաց աստի, բան մը չպիտի վրդովէր հաւանականաբար սոյն հանդէսին զուարճութիւնն, որովհետեւ ոստիկան մը չէր տեսնուէր երբէք։

Սոյն հանդէսը չքեղ հանդէս մ'եղաւ, բայց խիստ կարճ տեւեց։

Մարսէլ ուղղակի իւր հակառակորդին վրայ քալեց և այն պահուն, յորում նա իւր երկու ջլապինդ բազուկներով պիտի բռնէր զինք, ծռեցաւ և գլխով հարուած մը տուաւ ստամոքսին խոռոչին։

[illegible] իւր մազոտ թաթերը գոցեց, բայց դատարկութիւնը դրկեց միայն, և երերացաւ։

Մինչդեռ իւր հաւասարակշռութիւնը գտնել կ'ուզէր, Մարսէլ ոտքէն թեթեւ հարուած մը, և դէմքին բաց երկու հարուած տուաւ, որով զայն բոլորովին տապալեց։

Աւազակը գետին փռուեցաւ և անշարժ մնաց։

— Կարգն որո՞ւ է, հարցուց Մարսէլ գինետունէն դուրս ելած չարագործներուն դառնալով։

Գալիֆօրնիացին կերպարանափոխ եղած էր գրեթէ. փոխանակ այն վայելչահասակ, նրբադէմ և չնորհալից ասպետին, որ քիչ մ'առաջ իւր միլիոններուն

(Շարունակելի)

Թողիկոսական տագնապէից և կենսական խնդրոյն պատճառաւ, նոյն յօդուածս Հասարակութեան պէտք եղած կարեւոր ուշադրութիւնը չգրաւեց և գրեթէ ձայն բարբառոյ յանապատի եղաւ, վասն զի պատմական և ուսումնասիրական գրասէր Ատոմ բարեկամիս Երկրագունտի մէջ հրատարակած քննադատական նշմարտաքննութենէն յօդուածէն և Պ. Տաղաւարեան ազնիւ ու տաղանդաւոր արհեստակցիս Մասիսի 3680 թուոյն մէջ հրատարակած բարեսիրտ և համակրալից տողերէն զատ, համայն Տաճկաստանի Հայ եղբայրներէս և մանաւանդ Պօլսոյ բազմաթիւ և սրտակից բարեկամներէս լռութիւն միայն տեսայ այս մասին։ Մինչդեռ մարգարէ ի գաւառի իւրում պատիւ չէր գտներ (թէպէտ և շնորհակալ եմ Պաթաւիայէն, կալկաթայէն, Թէհրանէն ու Ռուսաստանէն առած քաջալերական նամակներէս, որոնք ամենքն ալ Տաճկաստանի Հայերէն կ'սպասեն ազգային լուսաւորութիւն և յառաջադիմութիւն), հոս փարիզու իմ մտաւորական հայրենակիցս մայրաքաղաքին մէջ և Պաթինեօլի թաղին համար ժողովրդական դրամատուն մը հաստատելու կ'աշխատէի և ձայնս լսելի կ'ընէի այս բազմամարդ և լուսաւորեալ թաղէն։ Անցեալ 22 ին Գաղղիացւոց Համբարձման գիշերը տօնի և գեղեցիկ օդի չնայելով խուռն բազմութիւն մը կը ժողուըվէր «Հիւսիսային Աստղ» անուն մասնական օթեակին մէջ։ Հայ մը կը բանար ատենը և Պաթինեօլի ժողովրդական դրամատան վրայ կը խօսէր։ Հրաւիրելոց մէջ կային Պ. Փուէտեւիք Բասի հռչակաւոր տնտեսագէտը և երեսփոխանական ժողովոյ անդամ Պ. Տը Հէւէտրա անուանի երեսփոխանն ու կեդրոնական ժողովրդական դրամատան տեսուչներէն մին ու Պ. Վիկթէօ Թէռնինոըընոիր խորհրդականը։

Երեք ժամ անընդհատ այս խնդրոյն վրայ ճառեր խօսուեցան ու անմիջապէս համայն հանդիսականք բաժանորդ գրուեցան առաջարկեալ ժողովրդական դրամատան Պաթինեօլի։ Չեր ամենախոնարհ հայրենակիցը բնաւ չհպարտանար այս անակնունելի ու արագընթաց յաջողութեան վրայ, այլ երջանիկ է Մեծին Գաղղիոյ, չքնաղ փարիզու դոյզն ծառայութիւն մը մատուցանել և բոլոր Հայոց առ այս մեծ և մարդասէր Ազգն ունեցած երախտապարտութեան մէկ փոքրիկ փոխարինութիւն մ'ընել։ Երջանիկ է մանաւանդ ցուցնելով իւր սիրելի հայրենակցաց որ այս դրամատան խնդիրը շատ կարեւոր է ու պէտք է որ ժամ առաջ այս արդիւնաւոր գաղափարները Հայոց մէջ շուտով տարածին ու գործադրուին։ Ասոր համար ի մօտոյ մտադիր եմ ժողովրդական դրամատանց վրայ յօդուած մը յղել առ հնիրասէր Մասիս և ցուցնել այս հաստատութեանց Եւրոպիոյ մէջ ըրած հրաշքները՝ յառաջադիմութեան և հարստութեան օրհնեալ շաւղին մէջ։ Կը յուսամ որ այն ատեն հայազգի Թովմաս առաքեալները բոլորովին կը համոզուին ու ձեռք կը կարկառեն այս ազգաշէն հաստատութեանն համար։

Այս երկտողիս վերջ չտուած, ներուի ինձ անձնականիս համար երկու խօսք ըսել։

Գրասէր Ատոմ պատուարժան և ամենասիրելի բարեկամս կը ցաւի որ Գաղղիոյ մէջ առած վաճառականական, երկրագործական և արուեստական ուսմունքներս հայրենեացս մէջ օգտակար ընելու բաղդը չեմ ունեցած. արդէն քանի մը տարի առաջ իմ բազմերախտ և վսեմաշուք բարերարիս առջև Ազգապահ և ամենասիրելի վարժապետին ալ այս ցաւը յայտնեց...— Սա միայն ըսեմ որ երեսուն և հինգ տարուան մէջ քսան անգամ Պօլիս գնացի Ազգիս և երկրիս ծառայելու, առանց հանդիպելու յաջող պարագայից. սակայն խիղճս կը վկայէ որ փարիզ անցուցած տարիներս ալ բնաւ առիթ մը չեմ կորսնցուցած ազգի և հայրախնամ Տէրութեան ծառայութիւն մատուցանելու։

Թող ծագին բարեյաջող պարագայք հայրենեացս ծառայելու, և ես պատրաստ եմ յօժարակամ ձգել այս երկրային դրախտը, աշխարհիս մայրաքաղաքը սեպուած փարիզը։

Մնամ...

ՑՈՎՀ. ԹԻՒՑՍԻՒՋԵԱՆ

Փարիզի Պիւրթէն չաբաթաթերթին մէջ գոհունակութեամբ կը կարդանք հետեւեալ երկու հատուածները, որք մեր Պատ. բարեկամ Թիւյսիւզեան էֆէնտիի նախաձեռնութեամբ հաստատուելիք ժողովրդային Դրամատան վրայ տեղեկութիւններ կուտայ։

Փարիզի ԺԷ. թաղապետական շրջանակէն վաճառականաց, արուեստագիտաց և գործարանատիրաց կարեւոր խումբ մը մտադիր է ժողովրդային դրամատուն (բէնք բօբիւլէր) մը հիմնել, որ նպատակ պիտի ունենայ պէտք ունեցողին վարկ տալ։

Այդ գործակցական ընկերութիւնն, որ փոխադարձութեան և համերաշխութեան վրայ հիմնեալ է, շահագիտութենէ զերծ միալու միջոցները պիտի ընձեռէ իւր անդամոց. դժուարահաճ միջնորդներու լուծը թօթափելով, որք զեղչի բարձր սակով փոքր վաճառականութիւնը կը հալածեն և մեծապէս կը վնասեն նորա զարգացման։

Օտար երկիրներու մէջ հաստատեալ ժողովրդային դրամատունք մեծագոյն յաջողութեամբ կը գործեն, անհուն ծառայութիւններ կը մատուցանեն և պէտք է օրինակ լինին մեզ, որովհետեւ տնտեսագիտական գաստիարակութիւնը դեռ շատ թերի է ի Ֆրանսա. ոչ նուազ անժխտելի է թէ տնտեսագիտական կրթութեան տեսակէտով ուսկից կախում ունին ազգային հարստութիւնն և աշխատողին բարեկեցութիւնն, մենք ես կրնանք ընդ երկար սորվիլ մեր դրացիներէն և դրացիներէն։

Կ'ուզենք որ այսօր արուեստագէտ և գործաւոր Ֆրանսա օգտուի քաղէ վարկէն, որ տնտեսական ազատագրութեան զօրաւոր գործին է։ Փարիզի թաղապետութեան շրջանակաց ոմանց մէջ արդէն այսօրինակ հաստատութիւնք կան, որոց փափաքելի է հետեւիլ. գլխաւորաբար կը յիշենք ԺԸ. շրջանակի ժողովրդային դրամատուն, 18, Պուլվար Պարպէս, որ թէ և հազիւ [illegible] է վեր հաստատուած է, սակայն յոյժ մեծ ծառայութիւններ կը մատուցանէ և գոհացում կուտայ իւր բազմաթիւ ընկերակցաց. արդ, կը յուսանք թէ ԺԷ. շրջանակն ալ գէթ այս տեսակ հաստատութեան մը յաջողութիւնն ապահովելու չափ նպաստաւոր պայմանաց մէջ կը գտնուի։

Երէկ իրիկուն ժամ 8ին Բոնտովին փողոցը, մասնական օթեակին մէջ տեղի ունեցաւ փարիզի 17րդ շրջանակի ժողովրդային Դրամատան կազմակերպման առաջին գումարումն, որոյ նախաձեռնութիւնը Պ. Թիւյսիւզեանի կը պարտիմք, որ առեւտրական բարձրագոյն վարժարանի վկայեալ նախկին աշակերտներէն մին և փարիզի տնեղեբրական արուեստահանդիսից միջազգային երդուեալ դատաւորաց խմբին անդամ է։ Հակառակ օդին փեղեցկութեան և նոյն առուր տօնին, բազմաթիւ ներկայք մեծագոյն հետաքրքրութեամբ ունկն կը դնէին Պ. Հէրէտիայի, որ նոյն շրջանակի երեսփոխանն, փարիզի ժողովրդային դրամատանց հոգին և ժողովրդային կեդրոնական դրամատանց տնօրէնն է, ինչպէս նաև ականաւոր տնտեսագէտ Պ. Ֆրէտերիք Բասիի և փարիզի ժողովրդային դրամատանց ոմանց հիմնադիր Պ. Շաթօի պերճախօս բանախօսութեանց վարկի, ինչպէս և ժողովրդային դրամատանց անցեալոյն, ներկային և ապագային վրայ։

Պ. Բամպրէզի, երկրային, Պ. Օպլէ, ճարտարապետ, Պ. կրինեօն, ապահովական ընկերութեանց միջնորդ, և ուրիշներ մասնակցեցան հանդարտ և գրեթէ բարեկամական վիճաբանութեան մը, և երբ համախոհաց ցանկը շրջագայեցաւ, բոլոր ներկայ անդամք փութացին ստորագրել։ Երեսուն և հինգ անդամներէ բաղկացեալ կազմակերպիչ մասնախումբ մ'ընտրուեցաւ և 15 օրէն երկրորդ գումարում մը տեղի պիտի ունենայ ի Թէրն, և ութ օրէն յետոյ երրորդ գումարում մ'ալ յիբինէթ։ Համոզուած ենք որ 17րդ շրջանակի ժողովրդային դրամատունն պիտի հաստատուի և այդ կարեւոր շրջանակին պարունակած բազմաթիւ տարերաց շնորհիւ յաջողութիւնն բնաւ տարակոյս չկրեր մեզ համար։ Այս ամենաօգտակար գործին հեղինակները կը շնորհաւորենք։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

24՚ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

ՑԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ Ս. ՓՐԿՉԻ

—o—

Ազգային Սահմանադրութեան 24րդ Տարեդարձի հանդիսին կարգադիր մասնախումբը ներկայ յայտարարութեամբ պատիւ ունի ծանուցանել Մեծարգոյ Հասարակութեան թէ սոյն Ազգային հանդէսը Ազգային դաշտավայրի վրայ արժանապէս տօնելու համար ամեն նախահոգ կարգադրութիւններ ըրած է, ի դիւրութիւն հանդիսականաց, և ի պատիւ Տարեդարձի հանդիսին որ պիտի կատարուի յառաջիկայ կիւրակէ օր, մայիս 27, Ազգային Հիւանդանոցի մէջ։

Գեր. Տ. Խորէն Արք-եպիսկոպոս Նար-Պէյ կիւրակէ առաւօտ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ Հիւանդանոցի մատրան մէջ ի ժամ մէկ. յետ աւարտման եկեղեցւոյ Գեր. Պատարագիչ Սրբազանը վեհ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ, Օսմ. կայսրութեան և լուսամիտ Նախարարաց՝ ինչպէս նաև Ազգային բոլոր բարերարաց կենաց, բարօրութեան և անդրն յիշատակին համար չեմ բարեմաղթութիւններ պիտի ընէ։

Ժամը ճիշդ չորսին պիտի սկսի սեղանն, որ պատրաստուած է դպրոցի պարտիզին մէջ, և որուն ներկայ պիտի գտնուին կ. Պօլսոյ և Երուսաղեմի Ամեն. Ս. Պատրիարքունք. սեղանը պիտի տեւէ մէկ ժամ։ Բարեմաղթութիւնք կարգադիր Մասնախմբի որոշեալ անդամոց կողմանէ պիտի կատարուին։ Առաջին սեղանը պիտի ընդունուին եկեղեցական Հարք, Ազգ. պաշտօնատարք և ընտանիք ունեցող ազգայինք (1)։

Հանդիսավայրը պատրաստուած է Հիւանդանոյի պարտիզին մէջ, հովանաւոր ծառերով, և բազմաթիւ վրաններով, ուր մտնելու համար իւրաքանչիւր ոք պարտաւոր է ԵՐԿՈՒ դահեկան մուտք վճարել։

Նուագածուաց ընտիր խումբ մը կանոնաւորապէս պիտի նուագէ ոգոչեալ ժամեր։

Հանդիսավայրին մէջ ոգելից ըմպելի գործածելն բոլորովին արգիլեալ է, ինչպէս արգիլեալ են առանց Մասնախմբի հաճութեան նուագել կամ պարել, որոյ համար մասնաւոր կարգադրութիւններ եղած են, և ժամ սահմանուած է։

Այն ընկերութիւնք՝ որոնք Սահմանադրութեան տարեդարձի հանդիսին մասնակցիլ կը փափաքին, հանդիսին բարեկարգութիւնն ու վայելչութիւնը չխանգարելու համար, պարտաւոր են կանխաւ Հիւանդանոցի գրասենեակը ներկայանալ և Մասնախմբի անդամոց հետ բանակցիլ մինչև յառաջիկայ ուրբաթ օր, մայիս 25։

Սեղանի տոմսակաց գինն է մէկ արծաթ մէճիտ, որոնք կը գտնուին Մասնախմբի անդամոց քով, Հիւանդանոցի գրասենեակը և Պատրիարքարանը։

Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան կնիքը և թիւ չկրող տոմսակներն անընդունելի են։

Հանդիսավայրին մէջ գործածելի ըմպելեաց գիները տպագրեալ թղթերու վրայ նշանակուած և հանդիսավայրին մէջ ի տես հասարակութեան դրուած են։

Մասնախումբը հասարակութեան անդորրութեան և դիւրութեան համար երկաթուղւոյ Տնօրէնութեան հետ բանակցած և հետեւեալ ժամերն որոշած է երթեւեկութեան համար։ Նոյն օրը իւրաքանչիւր կառախումբ Հիւանդանոցի հանդիսավայրը հանդիպելով հոն պիտի հանէ հասարակութիւնը, իսկ վերադարձին Եէտի-գուլէի կայարանէն պիտի ընդունի։

Մասնախումբը Տարեդարձի հանդիսին շքեղութեան և կարգաւորութեան համար ամեն կարելի աշխատութիւն յանձն առած ըլլալով վստահ է իրեն հաւատալ որ Պատ. Հասարակութիւնն ալ Ազգ. հանդիսի մը հարկ եղած վայելչութիւնն ու կարգապահութիւնն ընծայելով ի պատիւ Ազգ. Սահմանադրութեան և յօգուտ Ազգ. Հիւանդանոցի, որ վեց հարիւր յիսունէն աւելի ազգայինք պատսպարուած են, Մասնախմբին ջանքերն ու խնձոյքը պիտի պսակէ, և Որդ հանդէս մը Ազգ. դաշտավայրի վրայ ամենայն շքեղութեամբ և կարգապահութեամբ պիտի տօնէ։

Ի դիմաց կարգադիր Մասնախմբի

Ատենադպիր — Ատենապետ

Յ. [illegible] — [illegible] Հ[illegible]

21 մայիս 1884

կ. Պօլիս

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆՑ

ԵՐԹ. — Ա[illegible] [illegible]

Ժամ	Րոպէ	
12	18	Գումգաբու, Եէնիգաբու, Սամաթիա, [illegible]
1	19	»
2	36	»
3	53	»

ԴԱՐՁ. — Եէտի-Գուլէ

Ժամը 6, 20էն մինչև 12, 24, [illegible] կայ [illegible] [illegible] Սիրքէճի [illegible] համար։

ԱԶԴ. — Վերոյիշեալ 4 կառախումբէն զատ 21 կառախումբ եւս կայ, որոնք թէպէտ և Սիրքէճիէն կ'ելնեն, բայց մինչև Եէտի-գուլէ կ'երթան, իսկ անդին ոչ։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ

—o—

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԴԱՍ ԺԱ.

Հ[illegible], կ[illegible] և բ[illegible] կենդանեաց։

ԿԱԶՄԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԲՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

(Շար. եւ վերջ)

Բ. Ցուրտերու [illegible]

Ջղային դրութիւն. — Ջղային դրութիւնն է որ կը ներէ կենդանեաց ըզգալու եւ շարժելու։ Երկու տեսակ ջղային դրութիւն կայ, մին [illegible] իսկ միւսն կենսական։ Առաջին դրութիւնը կենդանեաց կամաց համաձայն կը գործէ, իսկ երկրորդն առանց նոցա գիտութեան։

Կամածին ջղային դրութեան կեդրոնական մասերն են ուղեղն, ուղեղիկն եւ ողնայարի ուղեղն, ուստի կը մեկնին ջիղեր մարմնոյ ամեն կողմերն։ Ուղեղն եւ ուղեղիկէն տասներկու զոյգ ջիղեր կը ծնանին, որք կ'երթան մատակարարել աչքն, ականջն, երեսի մկաններն, լեզուն, հոտոտելիքն, ներքնաբերանը, թոքերը, սիրտն, ստամոքսն եւայլն. իսկ 31 զոյգ ողնայարի ուղեղէն՝ որք կ'երթան մատակարարել իրանը, թեւերն եւ ոտքերն (վերին եւ ստորին անդամներն)։ — Եթէ մարմնոյ որ եւ է մի մասին դէպք մը պատահի, ջիղերն եթէ ուղեղէն ծնունդ կ'առնուն՝ անմիջապէս անոր, եւ եթէ միւս կեդրոնական մասերէն՝ նոցա միջոցաւ ուղեղին կը հաղորդեն, եւ նա կ'զգայ։ Եթէ ուղեղն ուզէ մարմնոյ որ եւ է մի անդամին շարժում տալ, կը հրամայէ ջիղերու միջոցաւ այն մասին եւ շարժում կ'արտադրուի։

Կենսական ջղային դրութիւնը կազմուած է ջղային հանգոյցներէ աստ անդ ցիր ու ցան, որք միմեանց հետ ջիղերով կը հաղորդակցին։ Սոցա պաշտօնն է առանց կենդանւոյն գիտութեան, նորա կենսական գործեաց շարժում պատճառել, որպէս սրտի բաբախում, ստամոքսի կծկում, աղեաց գալարում եւայլն, որք առանց կենդանեաց եւ մեր գիտութեան կը կատարուին։

Զգայարանութիւն. — Մեր ուսանելիք կենդանեաց զգայարանքները մեզ նման հինգ հատ են։

Շօշափելիք կ'անուանեմք մեր ձեռքն, որովհետեւ նորա միջոցաւ աւելի կ'ըզգամք, բայց մեր մարմնոյ բոլոր մակերեւոյթը շօշափմամբ զգալու յատկութիւնն ունի. նոյնն իմացիր կենդանեաց մարմնոյ մակերեւոյթի մասին. եթէ ձեռքերնիս դնեմք որ եւ է մի մասին, կենդանին անմիջապէս կ'զգայ արդիւնքն եւ ջիղերն ուղեղին կը հաղորդեն այս դէպքն։

Ճաշակելիք. — Կենդանիք ունին այս զգայարանքը՝ թէպէտ մեզմէ նուազ. լեզուի մէջ եկող ջիղերը կ'երթան ծանուցանել իրենց մակերեւոյթի վրայ գտնուող մարմնոյ համն։

Հոտոտելիք. — Երբեմն մեզմէ աւելի է կենդանեաց համար. մարմնոյ ամենափոքրիկ մասերն, օդի միջոցաւ հոտոտելեաց մէջ համնելով նորա ներքին զգայուն թաղանթին վրայ կը հանդչին, որոյ ջիղերը կ'երթան հաղորդել ուղեղին այդ հոտի տեսակն։

Լսելիք. — Երեք մասերէ կը բաղկանայ.

Ա. Արտաքին կամ [illegible] ականջ՝ որ ձայնը կը հաւաքէ օդին մէջէ, եւ դէպ ի ներս կը տանի.

Բ. Միջին ականջ. — Պարապ խուց մը բաւիղի եւ ներքին ականջի մէջ. բաւիղէն կը բաժնուի [illegible] թաղանթով, իսկ ներքին ականջէն երկու շըրջանակաձեւ եւ ձուաձեւ պատուհաններով, որք նուրբ թաղանթներով գոցուած են։ Ձուաձեւ պատուհանի եւ [illegible] թաղանթին մէջ՝ չորս փոքրիկ ոսկորներէ բաղկացեալ ոսկրային շըղթայ մը կայ։

Գ. Ներքին ականջ. — Ասիկա աւելի բաղադրեալ է, եթէ ներուի՝ պիտի ըսեմ՝ հեղուկ պարունակող մարմիններէ որոց մէջ կը բաժնուին լսողութեան ջիղերն։

Բաւիղը ձայն կամ ձայն արտադրող օդի ճօճումները կը հաւաքէ, որք [illegible] թաղանթը կը ճօճեցունեն. սա ալ իւր [illegible] շըղթային շարժում մը տալով, ձուաձեւ պատուհանի թաղանթը կը շարժեցունէ, այս վերջինն եւս հեղուկին, որոյ մէջ պարունակեալ ջիղերը կ'երթան ուղեղին հաղորդել այդ ճօճումը կամ ձայնը։

Տեսանելիք. — Շատ բաղադրեալ է սոյն զգայարանը, սակայն պիտի բաւականանամ ըսել թէ ճիշդ ոսպնաձեւ ապակի մ'է, որ իրեն առջեւ գտնուող նկարները դէպ ի ներս պիտի նկարէ, ուր գտնուող տեսողական ջիղերը զայն տանելով ուղեղին կը հաղորդեն։

Շարժում. — Շարժումը տեղի կ'ունենայ ոսկրային եւ մկանային դրութեանց միջոցաւ. ո՛չ միայն եւ ո՛չ միւսին վրայ մանաւորապէս խօսիլ կ'ուզեմ։ Ամէն ոք տեսած է կենդանւոյ մը կամ մարդու մը ոսկրային դրութիւն կամ կմախքն, որ կը բաղկանայ [illegible] իրարու վրայ շարուած. արդ՝ ենթադրէ թէ ամէն ոսկորներ իրենց դրացիներու հետ մկանային խուրձերով կամ ջլաններով իրարու կապուած են. եթէ այդ մկանները կամ ջլանները կարճնան, ոսկերաց մին միւսին պիտի մօտի. ահաւասիկ շարժումն։

Ոսկորները մկանային խուրձերով իրարու կապուած են. երբ ուղեղ մի մասի շարժումն, ուղեղս կը հրամայէ այն մասին մկաններուն, որք կծկուելով կը կարճնան եւ այդ երկու մասերն իրարու կը մօտեցունեն, եւ որ կը ներկայանայ շարժումն։

Ինչպէս տեսանք, շարժումներ կան՝ որք առանց կենդանեաց գիտութեան տեղի կ'ունենան, որպէս սրտի բաբախումն, ստամոքսի կծկումն, աղիքներու գալարումն եւայլն, որք կենսական ջղային դրութեան հնազանդելով բնութեան հրահանգաց համաձայն կը գործեն։

Գ. Ծննդական [illegible]

Ծննդական պաշտօնավարութիւնը կը կայանայ մի եւ նոյն տեսակի երկու տարբեր սեռերէ կենդանեաց արու եւ էգ զուգաւորութեամբ. երկուքին բեղմնաւոր բջիջներու կամ սերմերու իրարու հետ ունեցած յարաբերութիւնն, որ երրորդ էակի մը ծնունդ կուտայ. արդարեւ արուին սերմն, որ ջուրի մէջ լողացող բջիջներէ կը բաղկանայ, կ'երթայ էգին արգանդի ձուերու կամ բջիջներու հետ միանալ. այդ երկու բջիջներ կ'անկնին աճիլ, բազմապատկիլ եւ վերջապէս ծնունդ կուտան սաղմին, որ որոշեալ ժամանակ մը աճելէ վերջ աշխարհ կուգայ։

Ահաւասիկ մեր եւ մեր քննելի կենդանեաց ամենահամառօտ հիւսուածաբանութիւնը, կազմախօսութիւնն եւ բնախօսութիւնն, որ կարի [illegible] պիտի օգնեն մեր դասերու հասկացողութեան։

Ն. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆ

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

Ց[illegible] [illegible] [illegible] Ս. Հ[illegible] [illegible] [illegible]

—o—

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԱՇՈՒԵՏՈՒՌ

ԵԼՔ

1882 փետրուարէն մինչ 1884 մայիս 2

		Ղրուշ
Օրոգչէք	(Թիւ 100/101)*	175,546 75
Ներսի եւ դուրսի յատակները եւ ուրիշ զանազան ծախք	(102-112)	16,570 25
Ծախու առնուած երկու [illegible]		

* Փակագծի [illegible] [illegible] ներս մանրամասնօրէն գրուած եւ յանձնակալէս Ազգային վարչութեան յանձնուած հաշուետումարին թիւերն են։

(1) Ընտանիք ունեցող անձինք պարտաւոր են մէկ քառորդ ժամ առաջ սեղանին մօտ պատրաստ գտնուիլ։

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

LONDON AND LANCASHIRE

ԼՕՆՏՕՆ ԵՒ ԼԱՆԳԱՇԱՅՐ

Դրամագլուխ	1,852,000	Անգլ. ոսկի
Պահեստի դրամ	245,682	» »

Սոյն ընկերութիւնն չափաւոր գիներով ամեն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք կընդունի, Բերայի, Ղալաթիոյ, Պոլսոյ եւ մօտակայ գիւղերու մէջ, գիներու եւ այլոց վրայ տեղեկութիւն առնել ուզողք պէտք է դիմեն առ

ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ Ի ԹՈՒՐՔԻԱ
Ր. Ֆ. ՐԱՈՒԹ
Ղալաթիա, Հալաճեան խան 16—17
ԴԵՐ-ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ
Ց. ԱՍԱՏՈՒՐ
Կ. Պոլիս, Կամուրջի գլուխ, Եէնի-ջամի 32

տունի համար	(103)	150,064	
Կիր, խօրասան, քէթէն, փորձելան եւ այլն	(104)	59,572	75
Աւազ եւ հող	105-113)	27,980	50
Հասարակ քար	(106)	34,907	75
Ատաղձ	(107/108)	100,731	25
Սիւէի քար, ղայրախ, Մալթայի քար, աղիւս, կղմինտր եւ այլն	(109)	52,702	50
Երկաթագործ, Թիթեղնագործ, բեւեռ, բանալի եւ ուրիշ երկաթեղէնք	(110)	32,518	75
Պատուհանի եւ դրանց փեղկերուն եւ այլոց համար ատաղձագործներուն	(111)	30,038	
Կազի խողովակներուն եւ Լամպա	(92)	8,704	
Լիրա Օսմ. 178էն		**688,706	50

Ղուրուշ 688,7061/2, լիրա Օսմանեան 178էն կը բերէ Լիրա Օսմանեան 3,869 14

ՄՈՒՏՔ

	Լիրա	Օսմ.
Արանց հանգանակութենէ	1596	8
Կանանց եւ Օրիորդաց »	136	92
փոխառութենէ	700	
Ծախուած հին նիւթերէ	39	33
Ծախուած հին դպրատան տեղէն	570	
Ծախուած խանութէ մը	37	8
Վիճակահանութենէ արդիւնք եւ նուէրք	313	13
Տնտեսականի ձեռօք	407	52

Մնացած բացն հետեւեալ անձերէ եղած փոխառութեամբ գոցուեցաւ, այսինքն

Գէորգ Սուլթանեան	փոխ տուաւ		23	2
Մերկեր Մերկերեան	»	»	23	3
Պօղոս Վարպետեան	»	»	23	3
			3869	14

Ցանձնաժողովոյ Ներկայ Նիւթական Վիճակը

	Պարտք Լիրա	Օսմ.
Գեր. Մելքիսեդեկ արքեպիսկոպոս Մուրատեանցի	50	
Ղուկաս Նշայեանի	200	
Պօղոս Վարպետեանի	123	3
Գէորգ Սուլթանեանի	73	2
Մերկեր Մերկերեանի	73	3
Կարապետ Ա. Սպարթալեանի	50	
Ընդհանուր պարտք	569	8

Խմբագիր Տէր,

Ս. Հռիփսիմեան վարժարանի շինութեան Յանձնաժողովոյ կողմէ հրատարակուած Տեղեկագրին 22 րդ երեսը վիճակահանութեան հաշուին մէջ նշանակուած չահող թիւերու տացուելիք և տրուած գումարը փոխանակ 1125 մէճիտիէի պիտի ըլլայ 1225 մէճիտիէ, ինչպէս որ յայտնի է կցորդ սինակին մէջ նշանակուած համայն գործողութեան ճշդութենէն։

Խնդրեմք, Խմբագիր Տէր, սոյն ուղղագրութիւնն առաջին պատեհաւ հրատարակել ի գիտութիւն ընթերցողաց։

Յանձնաժողով շինութեան
Հռիփսիմեան վարժարանի

17 մայիս 1884
Զմիւռնիա

** Դպրոցին տեղւոյն եւ շինութեան ընդհանուր ծախքն այս է, բաց ի փոքրիկ մասէ մը որոնք զանազան ազգայիններէ նուիրուած են։ Ներքին որմերն Վսեմ. Յովհաննէս Սպարդալեանի կողմէ նուիրուած են։

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

ՕԽԱԽՈՏԻ ՇԱՀԱԿՑԱԿԱՆ ՌԷԺԻ
ԹՈՒՐՔԻՈՅ

ԱԶԴ

Կը ծանուցուի ճարտարապետաց թէ Ռէժիի վարչութիւնը Ճիպալիի գործարանին մէջ յաւելուածական նոր շէնքեր շինելու պէտքն զգալով, աճուրդի կը դնէ յիշեալ շինութիւնները։

Շինութեանց յատակագիծը, հաշուեցոյցն և պայմանագրութիւնը՝ տեղեկանալ ուզող անձանց տրամադրութեան ներքեւ կը գտնուին Ռէժիի ընդհանուր տնօրէնութեան պաշտօնատունը, Կ. Պոլիս, ամեն օր առաւօտեան ժամ 10էն մինչեւ կէս օրէն 3 ժամ վերջն։ Առաջարկութիւնք կնքեալ նամակաւ պէտք է յանձնուին առ առաւելն ուրբաթ, յունիս 6 (Ն. Տ.), կէս օրէն 3 ժամ յետոյ։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

Կ. Պոլիս, 30 մայիս 1884

ՏՈՔԹՈՐ ՃԷԼԱԼԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ իւր յաճախորդաց ամեն կերպով դիւրութիւն ընծայելու համար այս անգամ իւր հիւանդ ընդունելու տեղը փոխադրած է Ղալաթիա, Քօմիսիօն խանի դրան դիմացը, Խավեար խանի դրան կից թիւ 13 տունը, ուր ամեն օր պիտի գտնուի, կիրակի օրերն ալ առաւօտէն մինչեւ երեկոյ, Գաղղիական, միզանցքարօրրոքման եւ ամեն կարգի ծննդական գործարանաց վերաբերեալ ախտեր դարմանելու՝ որք են իւր մասնագիտութիւնն։

ՊԱԳԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

ԻԼԱՆ

Քիրլու գըրգըմ Լըտիրնէ խափաղըսը, գըյէհի ճէտիտ եէթմիշ պէշ պին, պէհէր գըյէհի ճէտիտի սէքիզ ղըրշ օն փարա։

Քիրլու գըրգըմ Տօպրուճա խափաղըսը, գըյէհի ճէտիտ եէթմիշ պէշ պին, պէհէր գըյէհի ճէտիտի սէքիզ պուչուգ ղըրուշ։

Ֆէս ֆապրիգայի հիւմայունի իչուն շուրուժի մուգաւըլէլերէսինէ վէ մահֆուզ պուլունան նիւմունէլերինէ թէվֆիգէն միւպայեա օլունմագ իւզրէ մէվգըյի միւնագասայէ գօնուլմուշ օլան պալատէ մուրագամ էլ մըգտար իքի նէվ խափաղը ֆիյաթը մուրագգամէլէրի իլէ Թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլուպ մայիսը բումինին իկիրմի տօգուզունճը սալը կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասալէրի պիլ իճրա մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիլէրի վէրիլէճէքինտէն, իթայէ Թալիպ վէ օթուզունճը չարշէնպիհ կիւնի եւէգտէ պէշ թէնզիլինէ րաղիպ պուլունանլարըն մագամը սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

17 մայիս 1300 2

Պագը Սէրասքէրի

ԻԼԱՆ

Նիզամիյէ համթապ անպարը իչուն միւպայեա օլունաճաղը էվվէլճէ պիտ տէֆաթ իլան գըլընմըշ օլան իքի միլիոն գըյէյի ճէտիտ մանկալ քէօմիւրիւնին չէրայիթի մուգավըլէրէսի վէճհ իլէ պէհէր եւզ գըյէյի ճէտիտի իկիրմի ալթը ղըրուշա օլարագ Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ իչպու մայիսի բումինին իկիրմի ուչիւնճիւ չարշէնպիհ կիւնիւ Թէքրարէն պիլ միւնագասա գարարը գաթիսի վէրիլէճէքինտէն վէ իկիրմի տէօրտիւնճի փէնճշէնպիհ կիւնի տախի Թէգարրիւր իտէն ֆիյաթըընտան եւէգտէ պէշ թէնզիլի գապուլ իտիլէճէքինտէն, իթայէ Թալիպ օլանլարըն լէվազիմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

21 մայիս 1300 1

Պագը Սէրասքէրի

ԻԼԱՆ

Նիզամիյէ Թահնիյէ իտարէսի իչուն օն պէշ պին քիլէ ճէտիտ եումուշագ ՊՈՒՂՏԱՑ միւպայեա օլընաճաղընտան, իթայէ Թալիպ օլան վէ չէրայիթինի անլամագ իսթէյէնլէրին լէվազիմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

19 մայիս 1300 1

Ն. ԲԱՔԷ ԷՆԷ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Մարսիլիայէ և Բոնէէ մէջ Կանոնաւոր երթեւեկութիւն

Մեկնում Մարսիլիայէն ամեն տասն եւ հինգ օրն անգամ մը չորեքշաբթի օրերը։

Ուղղակի և պէտք տեղեկութիւն

Տրապիզոն, Պաթում եւ Բօթի պիտի երթայ Անատոլէ շոգենաւն, որ յունիս 4ին Մարսիլիայէն եւ յունիս 11 ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լը Մէօզ, որ պիտի մեկնի յունիս 3 իրիկուան ժամ 4ին։

Նաւուղեկի, ուղեւորութեան եւ այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈԹԷ ՌԸՊՈՒԼ
Մումհանէ փողոց, թիւ 141

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ընդ մէջ Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2.000	Լէբանթօ	4,500
Անճելօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարսալա	2,500
Պալատինօ	3,500	Մելօ	2.000
Պերսանօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրաւօ	2,000	Օթէլլօ	3,000
Գէյրօ	2 600	Օրլանտօ	3,000
Գուլէլմօ	2,500	Օտրանտօ	4,500
Գոնտօ	2,100	Օտտօ	2,000
Գորտօ	2,000	Ռօլֆէ	1,200
Գօմօ	2,700	Ռոմէրօ	3,200
Տէրօ	2,500	Ռօտէր	1,700
Տօրինօ	1,800	Ռէտօ	2,800
Տրատօ	2,600	Ռէալտօ	4,400
Էրատօ	2,600	Ռինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Ռուսլը	3,000
Ֆլաւօ	1,700	Ռոմանօ	3,500
Ֆլորինօ	1,600	Ռօմէօ	3.500
Կալլիօ	5,500	Սալերնօ	4.000
Կիտանօ	2,200	Սամբօ	2,000
Կօդ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կօրանօ	2,200	Սորենտօ	4,500
Հանսօ		Թարսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիլլեր	1,500
Հինտուսթան	1,200	Թօրնտօ	2,800
Ճէսօ	2,300	Թօրպէտօ	3,600
Քելօ	2,000	Ուէտտօ	3,600
Քօֆօ	2,200	Զէնօ	1,000
Լէօ	2,000	Զէրօ	140

Քօֆօ շոգենաւն, նաւապետ Նէյլ, Անգլիայէն աստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով, եւ իւր բեռը պարպելէ յետոյ Օտէսա պիտի ուղեւորի։

Թօրպէտօ շոգենաւը, Նաւ. Մոնրօ, մայիս 22ին Անգլիայէն մեկնեցաւ եւ յունիս 6ին աստ կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ

ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ
Գործակալ
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւմէթ խան
Ղալաթիա։

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որ կանոնաւորապէս կ'երթան Լիվերպուլ եւ Արեւելեան մէջ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճերեան	2,500	Ֆլորենթայն	3,700
Ալ շարեան	2,500	Ֆլամինեան	3,700
Անթոլոլեան	2,500	Ֆլաւեան	3 700
Աբեսինեան	2,500	Իպերեան	3,500
Արաբեան	3,700	Իլլիրեան	3,500
Պալմիրեան	6,000	Իտալեան	3,500
Պալեստինեան	6,000	Լեւանեան	2,200
Քարթակեան	800	Լիպուրնեան	2,500
Սայբերեան	2,000	Լիդիան	800
Տորոս	700	Օլիմպոս	700
Եճիփտըն	3,700	Բերսեան	3,800
Ֆաբեան	3,700	Վանտալեան	6,800
Ֆինիկեան	3,700	Վիրճինեան	6,800

Ֆաբեան շոգենաւը, նաւապետ Համպլին, յունիս 10ին աստ կ'սպասուի։

Շաբաթական շոգենաւներու նոր գիծ մը հաստատեցաւ Լիվերպուլի եւ Պոսդընի միջեւ, եւ ստորագրեալս հեզուկէ զատ ուրիշ վաճառք կ'ընդունի օրինաւոր սակագներով։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ

ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միւմէթ խան, Ղալաթիա

Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ. Լէյլանտ եւ ընկ. Լիվերպուլ

Գործակալութիւնք

Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնդէն.
Ճիպրալդար, Պ. Պ. Քարվըր Եղբարք.
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վանման եւ ընկ.
Մալդա, Ա. Քամիլերի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրոկորտադոյ.
Զմիւռնիա, Պ. Ուիդօլ եւ ընկ.

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերպուլ եւ Միջերկրականի մէջ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոպուս	4,200	Ոսկիրիս	3,000
Ֆարոս	4,000	Նեմեսիս	3,000
Օսմանլի	4,000	Բէրա	3,000
Սեպաստոպոլ	3,250	Ատլանտիք	1,700
Թեպէ	3,250	Լոտուս	800
Մասիլիա	3,250	Օլիմպոս	800
Մարեոթիս	3,250	Սեպել	700

Նեմեսիս շոգ. նաւ. Հօլ, Լիվերպուլէն աստ հասաւ։

Վերոյիշեալ շոգենաւք չքեղապէս յարդարուած են ճանբորդներու համար։ Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈՒԼ եւ ընկ.

Գործակալութիւն
Մէյտանճըգ փողոց, Պոլիս
Տնօրէնութիւն, Լիվերպուլ,
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ եւ ընկ.
31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվերպուլ

Գործակալութիւնք

Աղեքսանդրիա	Ռ. Ճ. Մոս եւ ընկ.
Ալժէ	Է. տը Լաքրուա
Պէրութ	Լէվի, Ֆրանկ եւ ընկ.
Կ. Պոլիս	Ժ. Վ. Ուիթթոլ եւ ընկ.
Դարդանել	Է. Կրէյ
Ճիպրալթար	Սմիթ, Իմոսի եւ ընկ.
Մալթա	Սմիթ եւ ընկ.
Զմիւռնիա	Ք. Ուիթթոլ եւ ընկ.
Շիրա	Ն. Ք. Բէգրոբուլոյ

ՔՈՒԻՆ
Անգլիական ընկերութիւն Ապահովութեան Հրդեհի դէմ

Գիներու եւ այլ տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել առ

Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈՒԼ եւ ընկ.
Կ. Պոլիս, Մէյտանճըգ փողոց
կամ Ղալաթիա, Ատա խան թիւ 9։

3

ՏՐԱԺԷ ՏԷԲԻԻՐԱԹԻՖ ԽՕՏԻՒՐԷ
ՏԻՒ ՏՕՔԹԷՕՐ ԺԻՊԷՐ

Մորթային հիւանդութեանց, մորթի ծակերու խցման, վէրքերու, արեան ապականութեան, գաղղիական ախտի դէմ գործածուած դեղերուն ամենէն լաւն, ամենէն ազդուն, ամենէն ախորժահամն եւ ամենէն դիւրագինն է։

Պահանջել (ինչպէս նաեւ շուրուպին համար) Ժիպէրի եւ Պուաթինեի կարմիր ստորագրութիւններն եւ Ֆրանսական կառավարութեան կապոյտ դրոշմը։

Կը գտնուի Փարիզ, Պուաթինեի եւ Տէլօրիէ դեղարանն եւ բոլոր դեղագործաց եւ դեղավաճառաց քով։

6

ՍԻՐՕ Է ԲԱԹ ՏԸ ՎՕՔԼԷՆ

Կուրծքի եւ կոկորդի հիւանդութեանց լաւագոյն դեղ։

Կը գտնուի Փարիզ, Քլէրի փողոց, թիւ 31 եւ ուրիշ ամեն դեղավաճառաց քով։ Մայրաքաղաքիս մէջ միակ կեդրոնատեղին է Ղալաթիա, մաքսատան դիմաց Կէօչէ օղլու խան Պ. Ջէրվալթիի վաճառանոցը։

8

ԲՕՄԱՏ ՏԷԼՕՐԻԷ

Եռքի, թեւի եւ մազերու անկման լաւագոյն դեղ։

Կը գտնուի Փարիզ, Քլէրի փողոց թիւ 31, եւ ամեն դեղավաճառաց եւ վարսայարդարաց քով։ Ամբողջ տուփը 20 ղրշ, կէս տուփը 12 ղրշ։

Մայրաքաղաքիս մէջ միակ կեդրոնատեղին է Ղալաթիա, մաքսատան դիմաց, Կէօչէ օղլու խան, Պ. Ջէրվալթիի վաճառանոցը։

9

ԱՄԱՆՏԻՆ ՏԷԼՕՐԻԷ

Ձեռաց ճաթրտուքի, պալարներու, եռքի եւ ածելիէ յառաջ եկած մորթային բորբոքման դէմ լաւագոյն դեղ մ'է Պ. Տէլօրիէի սոյն բօմատան։

Կը գտնուի Փարիզ, Քլէրի փողոց թիւ 31, եւ ամեն դեղավաճառաց եւ հոտավաճառաց քով։ Մայրաքաղաքիս մէջ միակ կեդրոնատեղին է Ղալաթիա, մաքսատան դիմաց Կէօչէ օղլու խան, Պ. Ջէրվալթիի վաճառանոցը։

ՔԻՒՆԱՐՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

[illegible]

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրանիա	7,000	Մալթա	3,000
Ատլաս	3,000	Մարոքքօ	2,500
Ալճերիա	3,000	Նուպիա	2,500
Պալմիրա	4,600	Պաթավիա	5,000
Պարթիա	3,800	Բոթնիա	3,200
Պալեստին	2,500	Բուլգարիա	3,000
Պրինց Քարլ	1,200	Սերվիա	7,800
Սեֆալոնիա	5,000	Սիթիա	4,600
Քարթաճենա	4,700	Սամարիա	3,000
Շերպուրգ	2,000	Սամոս	3,000
Տեմերարա	2,500	Սիդոն	3,000
Կալաբրիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քեպ	2,500	Թրինիդադ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Սիտոն շոգենաւը, նաւապետ Բըրտոն, Լիվերպուլէն աստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

Ստորագրեալս պատրաստ է ամեն ճանբորդ եւ վաճառք ընդունել Նիւ Եօրքի եւ Պոսդընի, ինչպէս նաեւ Միացեալ-Նահանգաց ուրիշ կողմերուն համար՝ օրինաւոր սակագներով։

Դիմել առ

ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՕԼԻ, Գործակատար,
Թիւ 1 Քիւչիւք Հալէլ փաշա խան
Ղալաթիա։

ԴԵՂԱՐԱՆ ԷՐՃԻԵԱՍ
ԵՒ ԶԿԱՆ ԻՒՂԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

Եէնի ճամի Քօսթախանէին դիմացը 12 թուով Դեղարանն այս անգամ Դեղարան Էրճիեաս անունով կը շարունակուի. ու մօտերս Նորվեկիայի առանձնաշնորհ ձկան իւղէն մեծ քանակութեամբ բերուած ըլլալով՝ օկայով ու տակառով կը ծախուի։ Նաեւ այլ եւ այլ ընտիր քօնեաքներ (ֆին շամբանեա) հատով եւ սնտուկով կը տրուի։

Յիշեալ Դեղարանն ամեն օր Տօք. Տատըրեան առտուները եւ Տօք. Այվազեան էֆէնտին կէսօրէն մինչեւ իրիկուն կը գտնուին։ 23

ԴՐԱՄԱԿԱՆ
ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա 24 մայիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ

(Օսմ. ոսկին 100 ղրուշի հաշուով)

Լոնտրա	3	ամիս, ղր. 109,30	առ Անգլ. լիր.
Փարիզ	3	» Ֆր. 22,95	առ Օսմ. լիր.

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմ. Քօնս. գոցուեցաւ	9,16 1/2
բացուեցաւ	9,16 1/2
կէս օրին	9,16 1/2
Եգիպտ. միաց. բաց. ոսկի	67, 2 1/2
Ռումէլիի երկաթուղի	43,75

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

(Օսմ. ոսկին 100 ղրշէն) Ղրշ.

Անգղիական ոսկի	110	6
Գաղղիական »	87	26
Բոլ	90	27
Գրիմից	51	10
Գապազոն թուղթ (գաբիք)	9	7
» արծաթ (նոր)	89	20
Մէճիտիէի տարբերութիւն	108	10

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտրա 4 յունիս.

Անգղ. Քօնս.		100 1/8
Օսմ. »		8 1/2
Փոխ.	1865	10 1/2
»	1869	9 1/2
»	1871	67,
»	1872	16
»	1873	8 1/2
»	1877	79 3/4
Պանք Օթօման		16 3/8
Ռուս. փոխ. 73ի		89 3/8
Եգիպտ. միացեալ		61 7/8
» արտօնաւոր		86 7/8
Տայրա Սանիէ		60 3/4
Փոխ. Ռօչիլտ		85
Փոխանակագիր Փարիզի վրայ		1

Փարիզ 4 յունիս.

Գաղղ. Քօնս. 3 0/0		78,82 1/2
» » 4 1/2 0/0		108.[illegible]
Օսմ. Քօնս.		8,57 1/2
Փոխ. 1865	Ֆր.	
» 1869		45
» 1873		43,
Օսմ. Երկաթուղի		43,50
Պանք Օթօման (գ. կ.)		660,
Քրէտի Լիոնէ (գ. կ.)		567 50
Ռուս. փոխ. 5 առ 0/0 (1877)		
» » Արեւելեան		97 5/8
Իտալ. Քօնս.		97,45
Եգիպտ. միացեալ		312 50
Փոխանակագիր Լոնտրայի վրայ		25,20

Վիէննա 4 յունիս.

Փոխ. Լոնտրայի վրայ	122,55
Ռումէլիի երկաթուղի	20,70

ԿԷՍ ՕՐ 4,26